

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József ír.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendő

Karácsony.

(Dr. L.) Nyirkos-sötét éj, éles-kemény, darabos sziklákba ékelődő barlang, gyalulatlan, szálkás deszkából összerótt jászol — úgy látjuk, ez az idej karácsony előestéje. Akár csak azon az első karácsonyéjjelen. Nehezen tudunk beletörödni. Jól átfűtött szobákba is hideg árnyak lopóznak, a gyermek ajándékon ujjongó boldog kacaján át mintha az édes apa, a testvér, a rokon jajkiáltása hasitana a szívünkbe. A béke angyala helyett, mintha az egyiptomi öldöklő angyal járná sorra házainkat. S mi a szögletbe menekülve, lázban égő szemmel, rettegésben fásult idegekkel meredünk a bizonytalan homályba. Jóbnak keservei, a prófétáknak esdő-panaszos ádentje tölti be a lelkemet. Káin jegyét látom kiujulni a nagy testvérharcban... Mint letört szárnyu madár vergődöm illuzióim roncsain.

És mégis vergődöm és próbálkozom. Érzem, hogy a megsemmisülésben az erős ember nem találhatja vigasztalását. A psziszimismus lelketlen sülyesztő.

Kibotorkálok a sötét éjbe. Ugy találomra a betlehemi országútra kerülök. A hóban friss nyomok. Látok egy asszonyt, aki szíve alatt magzatával, szemében valami különös, misztikus csillanással rója az utat.

Mögötte egy halovány, öregedő ember, aki angyaltól intette fáradhatatlanul szaporazza a lépést.

Az utraelt bolyongó ember örömteljes ösztönével lépek nyomdokukba. És végig kopogtatjuk a város kivilágított házait, melyekben messze földről összesereglett atyafiság hangos örömmel örvendezik. Elkergetnek bennünket minden ajtó előtt.

Messze mögöttünk a város, előttünk sziklás, meredek ut, fennsíkra vezet. Oda, honnan pásztorfüzek világítanak felénk, s szorosán összebújt állatok bégetését hallom. De az én utmutató vándoraim a nyirkos-sötét éjben, egy éles-kemény darabos sziklába ékelődött barlang szájánál eltűnnek. Kislelkűség fog el, nem követem őket. Hisz ezek nálam is szegényebbek...

Unde veniet auxilium mihi? Tehát ennek a misztikus, egy percre sem csüggedő emberpárnak utja is kiellen, rideg üreg sötétjében végződött? ... Ott a raffinált, dözsölő gazdagok zúrt kapuin túl, s a természet gyermekének igénytelenségén innen? ...

S íme a barlangból fény árad ki, s a környéket zsongás özönlí el: *Gloria*, dicsőség magasságban Istennek és *pax*, béke a földön a jóakaratu emberek. Az ősevangélium ködön át ragyogó csillaga, amit én

annak az asszonynak tekintetében megérezhetni láttam, íme most nagy, hatalmas, lélekbe világító fénné, melódiává táruult. Mely a harcok tüzéből, ágyuk dörgéséből, levegőt tisztító viharból, tulfeszültséget kicsattantó villámból zsongó akkordokat teremtő Isten dicsőségét hirdeti. És békességet evangelizál. Békességet a nyirkos-sötét éjbe, az éles-kemény, darabos sziklákba ékelődő barlangba, a szálkás deszkából összerótt jászolba. Békességet: az Isten terveibe, Isten glóriájába simuló jó akarat békességes békéjét. Világosságot vetit az én lelkembe, a futóárkok sötét vacakaiba, az özvegyek és árvák kiüresedett fásult lelkébe... A sziklás-meredek uton, a barlang kemény miliójében rátalálok arra, amit keresek, hajszolok. Megérezem, hogy bolyongásomban milyen kincs számomra a béke, a *miatyánkos* bizodalom, az Isten akaratába való kapaszkodás. „Akik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiai lehessenek.”

Az acélköpenyes, robbanó lövegek halomra lövik könyvtáramat, Dómjainkat. Színházban, muzeumban marcona harcosok tanyáznak. A hágai békepalota sötét-üresen mered a sivar éjbe: mint egy nagy koporsó!

Az én kulturás kényelmem, biztoságom csak látszat, külsőség. Mulandó az

Karácsonykor.

Édes üdvöt, boldogságot hirdet angyal éneke,
Langyos álom halk öröme, csendet nyugtó melege
Száll a légben hangtalanul; kedvessége biztató...
Én is érzem!... s rá gondolok, hogyha csendben
[hull a hó.

Mul emlékim ködleplei oszlojtok szerteszt,
Hadd élvezzem gyermekszívvvel szent karácsony édenét.
Bettlehemi szent örömben már égi üdv ídható...
Szétradós mosolya oly fényes s tiszta, mint a hó...

... Hullj fehér hó... Békeangyal szüntelenül énekelj!...
Pásztor! halk beszéded helyett hangos szóval es-

[dekelj]!
Hogy ne lássuk kelet, nyugat, észak s dél bős viharát...
S hogy ne halljuk harcos népek fegyverének vad zaját:
Bettlehemi kisdéd Jézus! kérve-kérünk tégy csodát!
MÖZNER FERENC.

Naplótöredék.

III.

Augusztus 18. ebédután.

Szereb földön vagyunk. S város szélén egy tágas magtárban rendeztük be az első segélyhelyet (Hilfsplatz-ot). Most végeztük be. Puha matrac, paplan, vánkos van bőven. Még túlldarabokat is készítetünk, hogy a legyek ellen védeve legyenek a sebesültek. Az emberies gondolattal: Iste-

nem, talán egy félóra mulva, sőt minden percben érkezhettek be sebesültek. Az első sebesült!?

Műtő-asztalt is állítottunk. Fehér abrosszal beterítettük; szép sorjában kiraktuk a műszereket is. A szublimátos vizet ragyogó porcellán mosdóedényekben vegyítettük. S most ebben a pillanatban érkezett a hír — mindent felpakkolni, az ezred után kell mennünk. Pedig itt úgy berendezkedtünk, mint valami pesti kórházban. És épen ebéd után vagyunk. Talán az elmaradt szieszta közös gondolatával a szaniteczek vánkosokat, paplanokat is dobna a doktor-kecsira.

Délelőtt odaát voltam a bosnyákok Hilfsplatzán. Ott már százával feküdtek egy gyepes udvaron. Magasrangu tiszték és közbakák. Az orvosok könyökig feltűrőzködve, véresen. Piros, meleg embervér a kezükön, ruhájukon. Egyébként nagy, fatalista nyugalom az arcokon...

Tegnap hajnalban 1/2-2-kor volt allarm. Nedves, fojtó ködös éjben. Az átázott, lucskos, kitiport gyepen sorakozott az ezred. Néma, álmos-zavartsággal. Akkor még nem tudtuk, északra megyünk-e vagy a közelebbi harctérre. Pitymallott mikor indultunk Szerbiába. A nehéz tornisztereket rekvirált kocsikon vitték. A legénység így szivesen masirozott. Meg a vágyuk is teljesedett. Tegnap éjjel már oszlopokban mozogtunk előre. Rövid marsokban, gyakori megszakításokkal.

A Sz...partra kerültünk. A tuloldalon bugtak, sitergeve szeltek a levegőt a váltott tüzes üdvözletek. Óvatosan, kénlelve haladtunk. A parti

ütegek hosszú sora mellett. Az utmenti erdőségben apró, rejtett villanások. Mélyen, csaknem a föld színén, hogy a tuloldalról észre ne vegyék. Az őrszemek lámpásai.

A tuloldalon mindig sürűbben lobbannak meg a robbanó lövedékek. Örületes, idegbontó bugással. A gépfegyverek kattogása adta a koncert alaptonusát. A levegőben tüzkigyók vibráltak.

Hajnal volt, mikor a hajóhídra léptünk. A szürke köpenyekben mint néma átsuhanó árnyak. Fülzsongító, végtelennek tetsző dobogással. De mintha nem is a mi lábunk alatt ingott volna a pompás alkotmány. Vagy nagyon kábultak voltunk.

A vashajókban némán, felgyűrt gallérral a pionirok. Időről-időre gépiesen locsolják az összeresztéseknél alkalmazott kenderkötél-kötéseket. A szürke derengésben elmosódott szillettek: a Száva két partja. Mintha a pusztaságból a pusztaságba vezetett volna a ringó hid. A közepe táján frissen gyalult deszkából a padló. Tegnap este pótoltták egy gránát szakításának nyomán.

Szürke, piszkos utcák, pörnye-szag, butorroncsok, egy-két átlukgatott, égett ház. Itt-ott az ablakok matraccal betömve. Az utcákon fáradt, lompos katonák jönnek velünk szemben. Némán, apatikusan. Nem csillanik meg a szemük az új erők felvonulásának láttán sem. Éjjeli ütközetből jönnek.

A mi embereink rövid pihenőt kapnak. Egyik-másik a lim-lomban kutat, ruhát vált. Legtöbbjéit mégis elnyomja az álom, a fizikai kimerültség mozulatlanságával alusznak.

öröm; a gögös atyafiság kárörvendő öröme is. A hatalmasok fényes palotái mulandók; mosolygás mögött is rideg kegye forgandó. Mulandó a harci zaj is — csak győzzük ideggel. Istenem, a világon hányszor suhant már át a véres kard. És megroppanhat a mi önmagunkba alapozott erőnk is.

És mégis, de sokszor kopogtattunk végig a zárt kapukon, hányszor ödöngtünk tovább csalódott illúziókkal!...

S amint a barlang óriási kontrasztjait látom, s átélem a legmelegebb szeretetet s a legridegebb környezet csodás harmóniáját, mindig jobban és jobban tudatára ébrednek annak, hogy csak ez a harmónia áraszt rá a zűrzavaros világra, mint az ösködöt formáló Lélek — nagy értékeket: az Isten gondolatait, az emberek békejét. A pusztaságon innen, s a mámorukból keserűen kiábrándult fényes városoktól.

Lakásaikból, kincseikből kifosztott földönfutók a barlangban keressenek menedéket. Özvegyek és árvák ide hozzák könyveiket. Szegény küzdő-vérző véreink, ott a sötét lövészárkokban ennek a szent estének fénye; dallama legyen a ti erőtök!

Nem igaz, hogy az idén nincs karácsonyunk. Nem igaz, hogy az idén szomorú a karácsonyunk. Akkor is van karácsonyunk, ha odakünn a harcmezőn sötétlelkű elleniek kegyetlen macakssággal elutasítják a *Treuga Dei*-t, az ünnepi béke gondolatát: akkor is van, ha itthon ezen a szent estén szorongó lélekkel aggódunk a mieinkért.

Adjunk ajándékot a tépázott, szegény sebesülteknek, adjunk ajándékot a mítsem sejtő gyermeknek. Isten sem vonja meg tőlünk karácsonyi ajándékát; s most, amikor a sziklás utakra, viharos éjjelbe, sötét barlangba kerülünk, talán jobban felértjük, jobban megbecsüljük azt.

Talán belátunk majd a konvenciósi gyertyafény, az aranyozott dió és a puha-meleg családi fészkek szimbolizmusá mögé; a karácsonyi igazi, megváltó gondolatába. Mely a mi kőkemény, elanyagiasodott, da-

rabos, önzően ösztönös szívünkbe a testté lett Ige melegét, szeretetét sugározza. Azt a gondolatot, mely átfogja a földi distanciákat, mely imádságos szeretetben összehoz minket ezen a szent, családi ünnepen. Ez a karácsonyi gondolat átragyog a bánat szomorú ködén is, a maguk valóságában mutatja be az értékeket, melyekhez görcsösen ragaszkodunk, s ezt a világot a túlvilággal összeköti. — Hiszen eleddig a mi karácsonyunk ugyanis csak addig tartott, míg az ajándékok a gyermekszoba, lomtárába nem kerültek.

A barlangnak misztériuma adjon a nemzet összességébe világtörténeti hivatásunkba vetett törhetetlen bizodalmat.

Az Isten nagy terveinek ünnepén, az Isten akaratában való megnyugvás, vizsgálatóság legyen a mi lelkünknek ünnepe, vigassága.

Dicsőség, kötelességteljesítő, hívó, bizodalmas dicsőítés — dicsőség az Istennek; fájdalmat enyhítő, veszteséget pótló, erős, benső békesség nekünk, Isten nagy terveit felértő, jóakaratu embereknek. Dicsőség — békesség.

HIVATALOS RÉSZ.

Investitúra. Dr. *Fatér* István a várpalotai plebániára f. hó 24-én a székesegyházban törvény szerűen investáltatott.

Kérelem. Tisztelettel felkérem a veszprémi egyházmegyebeli fi. esperes urakat, hogy az 1914. évre esedékes esperesi tiszteletdíjükről szóló nyugtáványukat december hó 24-ig címre beküldeni sziveskedjenek. *Püspökségi jószágkormányzó.*

Helyettest keresnek. A farkasgyepői rk. iskolához helyettest keresnek. Díja havi 80 korona. Melléjkövedelemre is számíthat. Pályázatok a bakkonyjái plebániára küldendők.

A borzalmak tárgyalása. Ahol ellenség tapossa a haza áldott földjét, ott olyan dolgok szoktak megtörténni, amelyeknek megírását vagy a cenzura, vagy a jó izlés tiltja. Borzalmak, amelyeknek láttára az érző szívű ember szemé elé kapja tenyerét, a vérmesebbjének pedig ököibe szorul a keze és szeretne ütni, nagyot, rettenetesen; mint a mészáros taglója. Borzalmak, amelyek a

tigriseket juttatják eszünkbe! Am ezeket az ellenség okozza, amely a kultúra legelső fokán áll, amely állataival egy fedél alatt nőtt fel, amelyben béke időn kancsukával verik vissza a vadállatot. De hogy távol a harctérítő, távol a borzalmak színhelyétől, ahol az ország legműveltebb népe lakik, a Dunántúlon történnek amazokhoz hasonló vadállati kegyetlenség, azt igazán nehéz elhinni. Pedig történt! És nem is a pusztán, nem valamely elhagyott faluban, hanem Veszprém városában. Egy 3 éves és egy 4 éves kis fiu, apátlan-anyátlan árvák, menhelyi gyermekek, két szánalmas kis testvér volt gondozóban Tisztartó Károlynénál. Havi 16 koronát kapott értük, a gondozásukért. És gondorta őket úgy, hogy megérdemelnék, hogy ennek a gondozásnak egy tizedrészt visszaadja neki valaki. Azért, mert a nyomorult csöppségek bepiszkították a ruhájukba, megverte őket iszonyatosan. Mindenik-kisgyereken a botlítások okozta hurkák egész légiója volt, 50-60 egyiken-egyiken. A fejten, a homlokon, a szemhéjon, a mellén a sziv fölött, a hason, a combokon és ott is, ahol a legtöbb ideg van és ahol az ütés a legfájdalmasabb — a hátán a nyaktól kezdve le a sarkig és mindkét karon válltól kezig fekete, kék, zöld és piúffedt volt. Vattába csomagolva alig tudta a gyermekmenhely megmenteni őket az életnek. Ezt a bűnügyet tárgyalta szerdán a törvényszék és másféle bíróre ítélte az emberi érzéseiből kivetkőzött asszonyt, Tisztartó Károlynét. Hogy a törvényszék sokra ítélte-e el vagy kevésre, ahhoz nem szólunk; az nem tartozik reánk! De kérdjük: miyen lehet a kozáknak, a kutyafejű tatárnak, a kiálló pofacsontu, ferdeszemű mongolnak a kegyetlensége, ha egy veszprémi iparos felesége, önmagával tehetetlen, gyámoitalan kis árvákat ily rettenetesen meg tud kínözni? Kérdjük: a belga franktírőrök, a szerb komitácók, akik elvégre ellenségeiket kapták markuk közé, aki lőtt rájuk, aki lebombázta házaikat, vajjon rosszabbak-e, mint a megvadult hisztéria?

Oh, most a karácsony szent ünnepén, a gyermek Jézus kultusza között kétszeresen faj a szívünk a két kis árváért! Mert karácsonykor, — amidőn az emberi lélek szebb részei csillannak fel, mint a kriszpánfán a gyertyáscsókák, mint a dión az aranyozás, — most kéünk mindenkit, hogy ahol martirgyermeket lát, onnan ne forduljon el a megbotránkozás iszonyatával, hanem oda menjen be egy rendőrrrel, és tegyen jelentést akár a rendőrségen, akár az ügyészségen. Meg kell mentenünk a gyermekeket, mint a haza jövődjé polgárait; meg kell mentenünk, különösen most, amikor százezerszámra pusztul el a gyűny fiatal, erős élet. Mentjük meg a gyermekeket! Keressük fel a martirgyermeket!

Ki a rajvonalba! Egyik század a másik után. Nagy események előtt állunk. A pusztult város bűzös utcái, az utcákon átfütyülő eltévedt golyók, a mögöttünk dördülő zendüléssel elrobbanó srappellek szolgálták már kóstolóval. Pedig olyan szép napos az idő. Az ezred felvonul. Óvatosan, a golyók irányát kerülve. Én is lapuik a házak mellé. Egyik sarkon megállók. A tiszték bucsuüdvözlését intenek felém. A legényeket batoritom. Már sok az ismerősöm. Mosolygva mondom: viszontlátásra! Nem biznak benne. Megillette őket a pillanat nagysága. Akárcsak otthon, amikor a házuktól elbucsztak. Magam is elérzékenyedtem. Még nem keményített meg bennünket a halállal való dacos szembenézés.

Mi a doktorokkal Hilsplattra alkalmas helyet kerestünk. Közben a lovam után néztem. Egy nyitott félszerben morzsolta a zabot. Mellette a lovászom, elterpeszkedve a földön. A golyók vigan fűtőrésze csaptak le előtűk. Hívásomra a ló felém nézett, a lovászom meg se moccant. Közlebb megyek — bajt sejtve. Egy golyó közvetlen a fülembé sugott kellemetlen selypítéssel vérfa-gyaszító gorombaságot. Bevallom, nem éreztem magam jól. De a tüzkeresztészen átestem. És feikeftettem a legényt, s a lovat biztonságba helyeztük.

Bátran jártam keresztül-kasul az utcákat, melyeken municiósi trének száguldoztak, sebesültek vászorogtak be. Hol egy bajtárs vállára támaszkodva bicogtek, hol meg a vörös keresztések

hozták őket a véres hordágyon, halotthalványan. Nekünk sebesültünk még nem volt. Végigjártunk egy pár jobb házat. Óriási gazdasági udvarok, temérdek baromfi kapargalt a kiszórt magon, jólakott-kényesen. Még a romokban is mindenütt óriási jóllétet, keleti kényelmes gazdagságot láttam. De nem találtam egy fürdőszobát sem és nem láttam a falakon egy tisztességes, csak némi műértékkel bíró képet sem. A butor mind gyári munka. De bárszony, selyem, s mint az előbb ottjártak mondják — ékszer az volt bőviben.

Az éléskamrákban temérdek fűszer és befőtt. A bakák a bluzzsebben a rajvonalba is vittek belőle.

Fogylyokat kísér négy, szálas bosnyák. Kis-termetű, villogó szemű fekete legények. De szívósáknak látszanak. Gyerekkoromban volt egy kandurunk. Akaratos, ravasz, vadás természetű. És úgy le tudta magát a földre szoritani, hogy megmozdítani is alig lehetett. Ez utott eszembe, mikor az első, rajvonalomban elfogott szerbeket láttam. Temérdek municiót és fegyvert toltak maguk előtt egy kétkerekű kordén. Az én bosnyákjaim kifordítják a szekeret; a széthullott töntényeket összeszedetik velük ujra. Azt mondják ki kell farszantni őket, különben nem bírnak vádúk. A bosnyák különben is bámulatos ambicióval küzd szomszédja ellen.

Kinézek a város szélére. Szabad szemmel is látni, amint a rajvonalt nyomul előre; az ágyuk fedezete alatt, egy szőlővel beültetett dombot ostromolnak. A város alatt éterülő mezőn hosszú, kes-

keny árkokat ásnak a népfelkelők. Szépen, sorjában egymásmellé fektetik az elesetteket.

Vágtató galopplban jönnek-mennek a jelentést vivő lovasok. Messziről kiáltanak felém egy kérdést, s futtában kapják el a feleletet.

A mi ezredünk még mindig tartalékban volt. A Hilsplatton kitűnően elkészített izletes récepcsenyével vártak.

Az asztalnál élcélődvé filozofáltunk: ime a háboru madártávlatból.

De most már indulnunk kell.

Dr. Luttor Ferenc.

Karácsonyváras.

Sűrű ködös téli estén együtt ül a család az egyszerű, de tiszta falusi szobában. A nagypapa a diványon, szomoruan, maga elé nézve eregeti a füstöt rövidszáru pipájából. A földszemes kályha előtt két apróság játszadozik s jóízűen, csengőben hahotázna, mikor a nagy hempergésben a kisebbik kerül felűl. A nagymama és a fiatal asszony az asztalnál ülnek s közöttük, hol egyikre, hol másikra figyelve, áll az öt éves Jóska. A fiatal asszony piros labóri levelezőlapot tart kezében s hangosan olvassa, mit ír férje a csatamezőről.

„Tudatom veled kedves feleségem, hogy hála Istennek, nincs semmi bajom. A sorom még eddig jól megy, de nem tudom meddig lesz így. Hogy vannak a drága szüleim? Hát a gyerekek mit csinálnak? Mindannyitokat ezerszer csókolak.”

A jóléti bizottság figyelmébe. A hadbavonultak itthon hagyott családtagjainak segítésére Veszprém város közönsége szép összeget gyűjtött. Rendeltesét ennek az összegnek már a gyűjtés kezdetekor kijelölték. Azt t. i., hogy ez az összeg a hadbavonultak családtagjait segíti. A háború folyamata alatt azonban az a bizonyosság erősödik meg mindjebban, hogy az *állami segítséggel*, a hadbavonultak családtagjai — legalább is nagyobb részben — igen jól el vannak látva s hál' Istennek, nyomasztó szükségét nem szenvednek. Akiknek pedig az államségi — például a kevesebb tagu családnál — nem elég, ám juttasson annak a jóléti bizottság a gyűjtött összegből. Amde — hitünk szerint — a bizottság tevékenysége ebben nem merül ki. Mi azt látjuk, hogy sok szegény család nyomorog közöttünk, akiknek kenyérkeresőjét ugyan nem vitték hadba, de a háború miatt megcsappant, nehélteljesen megszünt a keresete s a háborus idő borzalmas drágasága miatt családja nyomorog. Vajjon eltérne-e a jóléti bizottság eredeti céljaiól, ha a háború által bár nem közvetlenül, de közvetve is sújtott szegény családokat felvenné a gyűjtött összegnek jogosult részesedői közé? Bizony, nem térne el, sőt azt az összeget igazán érdemes családok felségélyezésére tudná fordítani. Addig tehát, míg a hadbavonultak családtagjai államségi részesülnek, nagyon méltányos volna, ha az ezek javára gyűjtött összegből városunk oly szegényei is részesednének, akik közvetve érzik a háború nyomasztó terhét.

Muzeumunk érdekében.

A múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelő-sége — tekintettel arra a fontos-kultur-történeti célra, hogy a most folyó háborúra vonatkozó anyag a későbbi történeti kutatásnak biztosítassék — és hivatkozva a nm. vall. és kt. miniszterium 5461.1914. éln. sz. a. kelt és azon célból kibocsátott rendeletére, felkéri a hatáskörébe tartozó vidéki múzeumok és muz. egyesületek vezetőit, hogy működési területükön a háborus eseményekkel kapcsolatban megjelent különböző nyomtatványokat (hírlapszámokat, röpíratokat, falragaszokat, kiadványokat stb.) a lehetőséghez képest teljesen összegyűjtsék iparkodóan.

Városi és megyei közönségünk erős kultur-érzékére válik az a figyelemreméltó körülmény, hogy többen már a háború kezdete óta, nemcsak idevonatkozó nyomtatványokat, hanem másnemű tárgyi emlékeket: fém- és szalag jelvényeket, fényképeket,

fontosabb eseményekről megemlékező, vagy érdekes epizódokat közlő tábori leveleket és levelezőlapokat, valamint megebesült és hazajött vitéz katonáink által, a most folyó világháború színteréről hazahozott emléktárgyakat is juttatnak a veszprémi muzeumba. Hiszen csak nemrég olvastuk, hogy egy derék harcosunk szinte megható példáját adta a hazai kulturintézmények iránt való szeretetének, midőn az orosz harcmezőn, fedezékásás közben talált régi pénzeszkét az áttelt borzalma mellett is gondozta, megőrizte és hazahozta, hogy a múzeumnak ajándékozza. Sutka József ezen példája magában is ekesen, sőt ekesebben szóló felhívás a nagyközönséghez és küzdő bajtársaihoz, minden más és bármilyen megstilizált szózatnál.

Mi tehát, ezen közleményünk kapcsán készsége sietünk köszönetet mondani mindazoknak, akik múzeumunk kegyeleti gyűjteményét hadiemlékek beküldésével már eddig is gazdagították. A nagyközönséget pedig, de különösen hazánk szabadságáért küzdő honfitársainkat kérjük, hogy a különböző hadiemlékek gyűjtésével és múzeumunkban való elhelyezésével tegyék lehetővé azt a törekvésünket, hogy a nagy háború befejezésével legyen a vármegye múzeumban egy olyan gyűjtemény, amely méltó és örök emléke leendő szabadságszerető, vitéz magyar fajunk örök dicsőségének.

A veszprémmegyei múzeum igazgatósága.

Öröm helyett remény.

Ez áldozatos esztendőnek utolsó, legkedvesebb örömét, a karácsony bensőséges örömét is oda kell tennünk a haza oltárára. És odatesszük zugolódás, panasz nélkül. Odatesszük a sok vér, a rengeteg vagon, a tengernyi köny fölé, hogy ne szívünket, hanem eddigi áldozatainkat ragyogja be aranyos fényével.

Mert mindnyájan érezzük, hogy igazi karácsonyi örömről ezuttal nem beszélhetünk. Az angyalok énekét tudórgi az ágyuk torka, az éjféli mise misztikus fényét elnyeli az égő falvak és városok pusztító világa, Isten dicsőségét remegő szívek suttogják, emberek békéjét...? Kimondani, elgondolni is alig merjük.

róla még eddig nem érkezett. Hiába mentek a rokonokhoz, a harcban lévő rokonfiuk levelükben róla semmit sem említettek. Szörnyű volt állapotuk. A szomorúsághoz immár hozzá szegődött a kétség, aggodalom és a szörnyen gyötrő bizonytalanság.

Végre mégis hallottak felőle. Sebesültek, üdülők érkeztek a haluba, azok tudtak róla. Az egyik látta, mikor megebesült. A vállát érte a golyó, azért nem tud írni. A másik épp mellette volt a lövészárokban, mikor a gránát belevágott előttük a kihányt fölébe. Ő is ott sebesült meg. A harmadik a fején látta megebesülni, de hogy mi történt vele, arról nem tud.

Utóljára pedig egy levelet hozott a posta. Egyszerű ember egyszerű írását:

„Igen tisztelt ténasszony. Ne tessék haragudni, hogy jelen pái soraimmal zavarom. De tetszik tudni, én vagyok az a tizedes, aki jóbarátja voltam az urának. És tetszik tudni, mi megígértük egymásnak, hogy ha akármelyikünket baj éri, tudatjuk az otthonlövőkkel, hogy valamit azok is tudjanak. Azért igen kérem a tt. asszonyt és ne várja haza az én jóbarátomat, az urát. Ott voltunk egymás mellett, annak a vállába ment a golyó. Igen sápadt volt szegény és igen verte a víz. Kináltam vízzel is, de csak intett, hogy nem kell, aztán mindig sápadtabb lett. Engem elvittek melőle a kötőzőhöz, többet nem tudok róla. Azért ne tessék haragudni igen t. ténasszony, de mi igen jóbarátok voltunk és megígértük, hogy az otthonlövők tudatni fogjuk. Isten oltalmába ajánlom. Szőlősi János honvédtizedes.”

Ennyi és ilyen hír egyszerre sok is volt.

De ha csendes megadással, panasz nélkül tesszük is fel kedves áldozatunkat a haza oltárára, bizonyos megindultságot még sem hallgathatunk el. Hiszen oly kedves volt nekünk a karácsony mindenkor, olyan bizakodva vártuk ünnepélyes nyugalalmát, békéjét, örömeit. S most? Hova lett a fenyőfa tömjénes illata, mellyel a karácsony töltötte be hajlékunkat a tél közepén? Hova lett az aranyos diók örömtől sugárzó csillogása, melynek visszfénye szívünkön ragyogott? Hova lett a kis viaszlángot imbolygató gyermeki kacagás, e szép ünnep jellegzetes dajája? Hova lett a családok öröme, ünnepe?

Minden, minden ott van a csaták mezején. És milyen szörnyűséges torzalakban! Ott van a fenyőfa erdőszámra, tömjénillatát azonban elűlte a puskapor füstje, alatta didergő, szenvedő fiaink fegyverrel őrzik, védik, a hazát; aranyos diók helyett tűzgömbök röpködnek a levegőben, hogy elcsöptítsék a szemek fényét; gyermekek boldog kacagása helyett gyilkos rohamok vészes kiáltása hangzik fel, hogy kioltsa, vagy nagyobb lángra lobbantsa a győzelem imbolygó lángját.

Igen, ott van minden örömünk a csaták mezején. Az anyának fia, a hitvesnek párja, a menyasszonynak jegyese, a gyermeknek atyja, s velük van midnyájunknak szive, szívünknek minden öröme, félelme, reménye.

De azért ünnepelünk, ha nem is úgy, mint máskor. Ünnepelünk megadó, bizakodó lélekkel. Megnyugszunk abban a fájó kényszerűségben, hogy a béke fejedelmének, a kis Jézusnak bölcsőjét ezidén vérözön ringatja, körülötte nem térdelő, hanem harcoló királyok és népek gyülekeznek, altató dala a háború zaja, de él bennünk a remény, hogy — ha később is, — de lesz még karácsony, amikor felhangzik majd a diadalmas glória, s reánk borul az áldott béke. És ha vérszattata földben is, de állni fog a karácsonyfa, a győzelem pálmájából s a

Megdermedve tartotta az asszony a levelet kezei között s élő kérdőjelként állt az őregek előtt, mi igaz hát mindezekből? Meghalt-e tényleg, vagy csak megebesült? Hisz oly ellentétesek a hírt hozók állításai, hogy a valót nehéz azokból tisztán kiszéni? S ha megebesült, hát hol fekszik, hol van s miért nem ír, mint a többi sebesültek? Hir az jött, de kétségűk, aggodalmuk nem oszlatta el, sőt még inkább növelte.

Aztán jöttek a szomszédok, rokonok. Megtanácskozták azokkal is a dolgot s némileg meg is nyugodtak, vigasztalódtak, hisz a halálát nem látta senki. Talán megebesülve fogoly lett s majd egyszer csak jön róla biztos hír...

Karácsony felé járt már az idő. Készültek mindenütt a kis Jézus jövetelére. A kis szívek alig várták egy-egy nap elmúltát, hogy közelebb vigye őket álmaik valóságához, a kis Jézus ajándékaihoz.

Lelkendezve, szivrepesve ábrándozott a kis Jóska gyerek is a fényes gombokról s a piros katonasípkáról, melyben majd úgy szalutál az apjának, mintha az legalább is generális lenne. Csak hát még kárdot is hozna, meg...

Tovább már nem szóhette ábrándjait. Hangos zokogás, siralmas sírás verte fel a szobát. Őregszülei s anyja sirtak egymásra borulva hangosan. Az anya kezében a 71-ik számú veszteséglistára s benne L. A. 20. gyalogezred 5. sz. 1885. K. Veszprémmegye. Meghalt.

S a kis gyerek csak nézte-nézte s nem értette, mért sirtak, hisz megjön karácsonyra apja s hoz fényes gombot, meg katonasípkát.

Perényi L.

beke olajágából összefonva. És e karácsonyan értékes ajándékképpen, ott lesznek az elmúlt veszteljes idők tanulságai, a mocskoltól megtisztult kultúra, az egybeolvadt lelkek alkotóereje, a megacélosodott hazaszeretet, a kipróbált áldozatkészség, — felette lebegnek angyalokként az elesett hősek lelkei, körülötte meghatott lélekkel öröendeznek azok a nemzetek, amelyek igazságos háborút viseltek, s azt becsülettel, vitézül megküzdötték.

Ez a remény pótolja nekünk az elvezett karácsonyi örömeiket!

Szántó László.

Sebesültek karácsonya.

Szeretettel végzett sok munka előzte meg az e hó 22-én lefolyt pompás sikerű karácsonyi ünnepélyt.

Legkisebb részletig kidolgozott terv végrehajtásához közeledett, amidőn mintegy lecsapó bomba jött a hír, hogy izolálóandó sebesültek érkeznek. A bizottság úgy intézkedett volt, hogy a természetbeni adományok a szemináriumba küldésének. Külön szoba volt ezeknek befogadására. A fal mellé nagy asztalok kerültek. A sarokban zongora. Itt gyakorolt a dalárda, amely oly készséggel támogatta a bizottságot karácsonyi ünnepélynek rendezésénél. A középén munkaasztal, amely körül dióaranyozás, cigarettatöltés, ermelegítőkötés stb. stb., rettentő szorgosan. Emelben a sarokban a zongorával szemben egy hordó bor, körülötte palackok. A bort egy katona fejté. Amoit pedig gyógyulófélben levő sebesült kemény papirt készít elő, hogy ágyban fekvő társai dobozokba varrhasák. S mindenek előtt és felett a Vörös Keresztesek. Ujjaik gyorsan perégtek s a legkedvesebb ötletek garmadáját valóították meg, mindmegannyijával a sebesülteknek örömet szerzendő. Jó pár napon át folyt a munka, az oldal asztalok telekerültek sok minden ajándékkal. Jöszivű gyerekhad mikulási ajándékát küldötte el. A falba vert szögeken száz számra arany dió, cukorka, felfűzött füge. Aztán hasznos dolgok ládákban: nyaksál, ermelegítő, zsebkenő, felhőnemű. Egy másikban a sebesültek spialis kívánsága: pipa, erszény, lelvélpapír.

És ekkor jött az elkülönítendő transport. A szép rend felbomlott egy pillanatra. A kis cédulák melyeken evidenciában volt tartva, hogy miből mennyi van, elkallódtak, mert — gyorsan, gyorsan: igen rövid idő alatt mindent el kellett szállítani. Az átelleni házba került minden persze a legnagyobb össze-visszaságba. De csak átmenetre — az esti órákig. Mert egy, a minden ilyen ünnepeséget megértő és annak rendezésében jelentősen részes hölgy elhatározással és nagyobb lekötelező szívéllyel felajánlotta lakának egyik termét, „raktárnak és műhelynek”. Még ugyanazon este kocsi hordták le a sok mindent. S Vörös Keresztes hölgyek és tiszték ruhás kosarakban a törekény, érzékeny holmikat, szem előtt tartva, hogy a nemes cél érdekében végzett bármely munka is csak nemesít és nem szegényít.

Igy verte fel a bizottság tanyáját Csapó Kálmáné öngyűsége lakásán. Másnap 20-án megkezdődött a nagy munka. Nők és katonák sürögtek-forogtak padlóra fektetett sárga dobozok körül. Egyik a diót, másik a kalácsokat, ki meg a sált, az ermelegítőt, a cigarettát, amit megint más negyven-negyven darabonként kötött össze, a szivarokat, a képeslapokat stb. stb. szedte és rakta a dobozba. Kettőn nemzeti színtű szalaggal kötötték át, másik kettő arany huzalú fenyő gallyal díszítette. Egy a szoba és ágy számmal látta el és voltak akiknek feladatában az állt, hogy a kész dobozokat a fal mellé helyezték. És a dobozok száma egyre nőtt. Közben egyre hozták a szives ajándékokat miknek se szere, se száma. Majd kis barna csomagok készültek. Ezek az ápolóknak száltak. Végül két zöld csomag a komitációnak, mert az emberszeretet nem ismer ellenséget csak felebarátot.

És két napi rettentő szorgos munkával elkészült az 500 doboz. Most autó vitte az illetékes helyekre. Előbb az Angolokhoz, majd az Irgalmasokhoz, a csapatkórházba és a Szemináriumba száltak Rédey Oméltóság házába. Ezt a bizottság tisztái végezték, akik maguk is cukorral, aranydióval, karácsonyfadísszal tele rakottan szagudtak

az autón fel s alá. Eközben a Vörös keresztes nők a karácsonyfát díszítették fel.

És eljött a 22-ike. Esős, ködös, kellemetlen idő, olyan, amelyen ha csak nem kell elmennie, mindenki otthon marad. És jött egyik kocsi a másik után; ki meg gyalog. Egyre telibb lett a terem, amely festőies képet mutatott, az ágyak összetolva, mindmegannyijában egy-egy sebesült, a szélén pedig 5—8 is ott ült felkötött karral, bebegyulált fejfel. Hordágyon is feküdt néhány. Aki más szobában feküdt, de felvándorolt, felhozták. Aztán padokon is ültek. Elő a 2 nagy turbános török, mellettük az egyik komitáció. Az egyik sebesültnek kis gyermek is ott voltak.

És kigyulladt a karácsonyfa, amely körül 100 meg 100 doboz, csomag és füge, a betegeknek és ápolóknak egyaránt. A dalárda-intonál; gyönyörű karácsonyi dalt énekelt, utána dr. Ováry Ferenc országgyűlési képviselő tartott ünnepi beszédet. Rámutatott, hogy az 1914. év világtörténelmi esztendővé izmosodott. Ecsetelte a háború borzalmait és odaállította a hazaszeretetet és a karácsonykor mindig felberekő emberszeretetet a hallgatóság elé. Fordulatos, lelkesedést kiváltott beszédét halásan hallgatta a díszes közönség és a sebesültek egyaránt. Ismét a dalárda, majd Weeber Erika énekelt Kecskeméthy Margit harmonium kísérete mellett rendkívül kellemes hangon egy igen bájos karácsonyi dalt. A dalárda énekelte meg el a magyar és a lengyel himnust. Majd az ajándék szétosztására került a sor. Legelsőben a 2 török kapott egy-egy turbánnak való kendőt és a dobozát, majd a komitáció a maga zöld csomagját és borát, mire megállt a közönség előtt és elkialtotta:

— Zsivili, zsivili; zsviú magyarszki!!

Aztán a többiek és a közönség, kiket kocsi várt, mélyen megilletődve az ünnepély által az Irgalmas nővérekhez hajlatott.

Itt roppant gazdag program várakozott az ünnepelőkre. Legelsőben egy kedves karácsonyi képet adtak a leánykák. Közben ének volt. Majd a dalárda éneke után Koritsánsky Ottó tartott alkalmi beszédet. Egy szindarab következett ezután. A műsor további számait a leánykák éneke és zongorajátéka, egy szavaiat és az úri dalárda közreműködése képezte, a sebesültek nagy gyönyörűségére.

Végül következett az egész ünnepély fénypontja: az Angolkisasszonyok intézetében. Itt is zsufolásig töltött terem. Ezek a megtöltött termek és a folyosókat is elálló közönség mutatja az érdeklődés és együttünneplés mértékét. A dalárda éneke nyitotta meg itt az ünnepélyt. Weeber Erika kedves éneke után dr. Rédey Gyula nagyprépost ur mondott egy hasonlatokban, képekben gazdag magas röptű, gyönyörű beszédet, amely igen mély benyomást keltett. Azon kezdette, hogy 1870-ben Páris ostrománál egy öblös hangu katona lekiáltott a város faláról: Keresztények! A szent éjje van, melyen Krisztus megszületett. És ugyanakkor felhallatszott oda alulról a német katonák karácsonyi szent éneke. Gyönyörtlen fejtegette az emberiségnek azon érzelmét, hogy az ellenség is emberitárs és testvér a szeretet által, amely ez éjjelen megszületett. Megkapóan tárgyalja, hogy ez irtózatos háborút mindnyájan megeredemlűk és sorra szedi a hadakozó nemzetek hibáit. Szívet indító példákat — eseteket ragad ki a háború nagy drámájából és költői beállítással helyezi szemünk elé s ragadja magával lelkünket is. Harci jaltumunk a béke lesz — fejezi be beszédét — a béke, amely nagygyá hatalmassá növeszté e nemzetet, e hazát. És még egy kép, és az egész közönség: sebesültek és a többiek viharzó okánban tör ki. Percekig tartott, míg a dalárda megtezdheté énekét, amely növelte az ünnepi hangulatot.

Majd Zuber György ezredorvos, kórházparancsnok kelt fel szólása. Keresetlen szavakban akar köszönetének kifejezését adni. Nem hitte volna, hogy ily fényes ünneppé nőjön ki az a szerény törekvés, hogy a sebesültek karácsonyi ünnepét üljenek. Halás elismerést tolmácsolja mindazoknak, akik részt kértek a sebesültek karácsonyának kedvesség tételében. Nims Veszprém város társadalmának olyan rétege, amely ne sietett volna segítségre. Első sorban köszönetet mond az egyházaknak s legelső helyen a kath. egyháznak, amelynek magas klerusa is kegyes volt képviselnie magát és az ünnepély fényét emelni. Halás köszönetének tolmácsolását kéri a püspök Ur Ó Eminenciájánál is, bököz adományáért, amilyet éppúgy, mint a sebesültek más egyéb támogatásánál példatadóan előjární kegyeskedett. A város és vármegye hatóságának, dr. Ovári Ferenc, a

Vörös Kereszt Egyesület, a törvényszéki elnöknek, a működésük és lelkes munkájuk által elismerésre méltó vöröskeresztes hölgyeknek, a rendező bizottságnak és külön ennek élén álló urhölgynek: Csapóné öngyűsége, az Angolkisasszonyoknak, Irgalmas nővéreknek, a Dalárdának és mindenkinnek, aki részt kért és megjelentésével a sebesültek iránti megbecsülésnek kifejezését adott — köszönetet mond.

A kommandáns beszéde általános meglepéssel találkozott, élénk tetszést váltott ki mindenből. A dalárda énekelt még és a gyönyörű ünnepség véget ért.

Szép volt, feledhetetlenül szép ez az ünnepi délután és sebesülteink lélekben megerősödve halásan gondolnak a kedves órákra.

A legutóbban kimutatott 1455 koronához a következő pénzadományok érkeztek: Báró Hornig Károly bíbornok-püspök ur Eminenciája 200 K., Benacek Béla 30 K., az Oltáregyesület 25 K., Schmidt Lajos 20 K., dr. Fater István, Engelhardt Ferenc, dr. Beöthy István és Karácsony Geza (Bernida) 10—10 K., Halász Mariska és Margit 8 K., özv. Schlacker Mihályné (Mezőkömárom) 7 K., a lajoskomaomi tempioi gyűjtés és Baranyai Margit 5—5 K., Vörös Jolán szakácsnő 4 K és Kloo Teréz szobaleány 2 K. Összesen 1801 kor.

A bizottság a megmaradt pénzzel a munkakeptelenné lett katonák szegény családjait fogja segélyezni. Itt emlíjük meg, hogy a 31. gy. ezred üdülőiből összehajított csapat (Piarista-gimnázium) karácsonyi megajándékozására 125 koronát adott pénzéből a bizottság.

Természetbeni adományokat adtak: Óeminenciája bíbornok-püspök ur, Parragh Gyula főhadnagy, Hordóssy Lajos, Katona Kálmáné, Schön József, dr. Török rendőrkapitány, Steiner Manó, dr. Hoss József, Kocsuba Emil, Bernáth hadnagy, Pauk Pál, Koestlin és társa Győr és még igen sokan, akiknek nevsorát nem lehetett még egybeállítani a hirdelen átköltözés által okozott munkatorlódás következtében.

Sokan vannak, akik határozottan meglitották nevük közzéadását a nyugtázásoknak, ezeknek a névteleneknek is halás köszönetét fejezi ki a bizottság ugyanugy, mint mindazoknak, akik akárcsak a legcsekélyebbel is hozzájárultak a szépségesen szép ünnepélyhez.

A bizottság a maga elszámoló gyűlését az ünnepek után fogja megtartani.

És most, amikor a helyi lapok hasábjairól el fog tűnni ez a szinte már megszokott rovat: a sebesültek karácsonya, öszinte köszönetet mondunk e lapok érdemes szerkesztőinek is, hogy helyt adtak közleményeinknek és nyugtázásainknak, ami elősegítette, hogy a különben is nagylelkű közönség adakozó kedvét fokozza.

Koritsánsky Ottó.

Isten lelke.

Egy vidéki város zárdaépületében, amelynek egy részét sebesült katonáknak rendezték be, éppen véget ért a karácsonyi ünnepség. Elhangzott az utolsó akkord, egymásután kialudtak a karácsonyi gyertyácskák s a sebesült hősök a teremből szobáikba vonultak; örömmel, boldogan vitték magukkal a Kis Jézus ajándékait.

Agyaik körül remek, megható képek alakultak. Nagy gyermekek, akik úgy örültek, mint a kicsinyek. Felbontogatták csomagjaikat, megállapodtak abban, hogy kiknek küldik a képeslapokat, felpróbálgatták a kapott meleg holmit s a magyar nemzetiszínű szalaggal feldíszítette sapkáját a magyar és a lengyel fiú és feszít a bosnyák katona.

Beszédbe ereszkedtem egyik magyar katonával, kit a megelőző napokban a felesége látogatót meg, miután 3 hónapig már semmit sem hallottak egymásról.

„Elment már a felesége?” kérdeztem.

„Igen”, felelte, „elbucsuztunk. Mondtam neki, hogy az Isten áldjon meg Fiam, majd találkozunk, ha itt lent nem, úgy a menyországban. Persze sirt az asszony, de nekem, kérem alásan egészen más fogalmam van. Én tudom, hogy mi nem erre a földre valók vagyunk, itt csak mint vándorok élünk, mi az örökkévalóság számára vagyunk te remtve; itt csak egy a kötelességünk: hogy teljesítsük Isten szent akaratát.”

Szerbiaiban harcolt. Kérdeztem, vajjon pihent-e fedél alatt az ott töltött idő alatt. „Nem, kérem, az lehetetlen, ahol olyan tömeg katona van. He-

gyen-völgyön, erdőn-mezőn voltunk éjjel-nappal. Térdig érő hóban jártunk, havon, jégen báltunk. sokat nélkülöztünk, sok álmotörésünk volt. Isten csodája, hogy el nem pusztult ott a nép. Sohasem hittem volna, hogy annyit kibír az ember. De mi erre esküdünk. És megünn bántan is az ellenségnek, mert tudjuk, hogy minél jobban pusztítjuk az ellenséget, annál hamarabb szabadul a hazánk és aki nem tenné ezt meg, nem volna érdemes, hogy a haza szent földjét tapossa.

Milyen egyszerű ember és mily nagy tökéletesség!

Igy tanított Te, jó Istenem a lelkeket!
Ez a háború etikája.

Legy áldott, Uram, ki sebesítesz, hogy meggyógyíts, és megölsz, hogy a halál föléd el ne válasszon!

Válasz dr. Cholnoky Ferenc urnak nyílt levelére.

Aki „nyílt levelet” ír, azért szokta tenni, hogy mások is megtudják, mit ír és miért ír. Ha pedig mások tudják a kérdést, a szemrehányást vagy dicsőítést, illő — mint ahogy társadalmilag bevett szokás a levelek megválaszolása — hogy ugyanazon közönség előtt megválaszoljuk, megvilágítsuk avagy megköszönjük azt.

Igazgató ur jónak látta egy nyílt levél irását, amelyben a sorok között megbántásról, elméllő, zésről és végül ezért szeretetteljesen enyhén bár, de mégis csak kioktató dorgálásról van szó. Szó se róla: tiszteltet érdemlő pozíciójánál, koránál és a vörös keresztet nökhöz való kötelekénél fogva egyaránt jogosult erre, *ha meg van rá az ok*. De vajjon meg van-e? Meltóztatott-e a dologba — melyet perhorreskál s melyert a vörös keresztet nöket, noh meg némiképp a bizottságba szereplő „idegeneket” vádolja — jól szemügyre venni s annak mélyére hatolni? Bizony sajnálattal keil megállapítanom, hogy nem, mivel akkor bizonyosan más konkluzióra jutott volna, mint amit így — vād képen — levonni meltóztatott.

Hogy is volt hát? A katonakórház parancsnoksága gyűlésre hívta az osztályain működő vörös keresztesekeket. Mivel az Angolkisasszonyok intézetében lévő kórházi osztályon betegek nem voltak, az itt működő hölgyeket nem hívta meg, csak a többieket. Meg is jelentek. A parancsnok rámutatott a karácsonyi közeledetere s mivel a női sziv az ilyenek igazi megértője, kéri, hogy vegyék kezükbe az ügyet s legjobb belátásuk szerint intézzék el a karácsonyi ünnep rendezését. Egyben proponálta, hogy egy végrehajtó és rendező szerv legyen, a törzskórház és szeminárium részéről azonnal válasszanak 3—3 tagot, akik mellé két tisztet fog vezényelni. A bizottság aztán intézkedik tovább. A bizottság a továbbiakban önállóan intézkedett is. Par napra egybeült. Megválasztotta elnökönjét és titkárát. Két-két bizottsági képviselő beküldésére kérte az Angolkisasszonyokat és Irgalmas nővéreket és megbizta az elnökönöt, hogy: *mivel a sebesültek karácsonyi ünnepségének rendezésénél sem versenynék, sem rivalizálásnak helye nincs, keresse meg a városi kórházban működő vörös keresztet hölgyek legilletékesebbiket s kerje fel mandátummal való részvételre a bizottságba*. És csodák-csodája, míg szeretettel, megertéssel közeledett mindenki és részt kért a szép akcióból, a városi kórház teljesen távol maradt.

Ez a meztelen igazság! Ezt sem magyarázni, sem kommentálni nem akarom. De annyit hozzá fűzök, hogy meltóztassék betekinteni jegyzőkönyvünkbe s ott pontosan megtalálja a bizonyosagot tévő adatokat, hogy így történt.

Nem folytatom! Nem tartanám illőnek és összeegyeztethetőnek a karácsonyi hangulatot megzavarni visszavonások szításával. Ne azt keressük, ami elválaszt, hanem ami összefűz bennünket s akkor egy szent eszme szolgálatában állva, ha hiba történnék is, kéz a kézbe, vállvetve dolgozhatnánk s nem bogarászkodunk utána, hol is történt a hiba; annyival kevesebbé, amikör az fent sem forog.

Mint a bizottságnak titkára — bár „idegen” vagyok, de szívben, lélekben, törekvésben s a jó ügy szolgálatában egynek érzem magamat s néhez időkben a legidegenekkel is — kötelességemben állt ezeket e helyen megmondani.

Kérem a Tek. szerkesztőséget, kegyeskedjék soraimnak helyt adni az audiatúr et altera pars elvénél fogva.

Igazgató urnak pedig — kihez az előbbi tisztelettel viseltetem, — szabad legyen egyet mon-

dami: jóllehet, világháború van, mindenki harásban áll egymással, megis ne izenjen hadat senki a vörös keresztesekekre, mert hisz egyőnknek sincs ideje a hadakozásra, nekünk más nemes kötelesség teljesítése a feladatunk!

Epen azért, akár jó erre a válaszra viszont válasz, akár nem — igazunk tudatában és a közbeke érdekében a hirtapi polemát semmi esetre sem folytatom.

Veszprem, 1914. dec. 20.

Koritsánszky Ottó,
a sebesültek karácsonyi megajándékozását intéző bizottság titkára.

A Vörös Kereszt-egyleti önkéntes ápolónökhöz intézett nyílt levelémre érkezett válaszra igen kevés mondanivalóm van, *csupán a száraz tényeket akarom itt ismét felsorolni, melyeket a fenti válasz bizony éppen nem cáfol meg*.

1. Különösnek látszik ugyan a válasz következő része, hogy az Önök gyűlése: „két-két bizottsági képviselő küldésére kerje az Angolkisasszonyokat”, holott náluk akkor egyetlen beteg sem volt, a városi kórház pedig, ahol jól tudják, hogy 170 beteg és sebesült kaionát jolnak, nem kérték képviselőket beküldésére.

2. Az Önök gyűlése „megbizta az elnökönöt keresse meg a városi kórházban működő vöröskeresztet hölgyek legilletékesebbiket, s kerje fel mandátummal való részvételre a bizottságba”.

Ebből a cifra körülírásból tehát ismét csak az tűnik ki, amit én mint tenyt állítottam és állítok most is, *hogy sem a városi kórházban működő Vörös Kereszt-egyleti önkéntes ápolónök, sem a városi kórház nem lettek meghiva az Önök gyűlésére*. Nem tudom az elnökönnek Önöknel volt-e kinevezési joga, azt sem tudom, kinevezte-e hát tényleg a veszpremi városi kórházban működő Vörös Kereszt-egyleti ápolónök társai közül valamelyiket az Önök bizottságának tagjaul, — egy azonban bizonyos, hogy *ilyen módon való megiszteltetéssel nálunk senki sem dicsekedett*.

A választ író titkár ur nagyon csodálkozik mégis, hogy „ily szeretetteljes közeledésre” a városi kórház Önökötől mégis távol maradt. — Hiszen az természetes, hogy a hova nem hívják, oda el sem mehetnek. Vagy nem?

Az egész ügyben azonban nem az a fontos, hogy tartottak-e Önök gyűlést és kiket hívtak meg rá, — ez izlés dolga — tehették s bizony nem foglalkoztam volna vele, ha a fő dologgal nem függene oly szorosan össze. Ez pedig az a kétségtelen tény, amit a titkár ur egyáltalán nem cáfol, sőt fel sem emlit, hogy az Önök által gyűjtésre kiküldött bizottság hölgytagjai az *adományokat azon határozott kijelentéssel gyűjtötték, hogy abból az összes kórházakban ápolít sebesültek egyaránt részesülnek*. Ezen ténynek igazolására hivatozom azokra, akiknél gyűjtöttek. Az pedig szintén tény, hogy az *összegyűjtött pénzből és adományokból a városi kórház sebesülteinek egy fillért sem juttattak*.

Ezt nevezi az igen tisztelt titkár ur szeretetteljes megertéssel történt közeledésnek?

En azt hiszem, nem voltam tulságos követelő, mikor ennél valamivel több szeretettel kertem, *azt is csak kizárólag a Vörös Kereszt-egyleti önkéntes ápolónökötől*, a kórházunkban ápolít Vörös Kereszt-egyleti szegény sebesült katonáknak.

S ezt még mindig kéri és reményli

igaz tisztelőjük:

Dr. Csolnoky Ferenc.

Sebesültek érkezése. Valósággal háborus napja volt a katonakórháznak e hó 19-én: 9 óraker távirati értesítés jött, hogy 11 óraker 156 beteg érkezik, akik — mivel oly vidéken utaztak keresztül, ahol egy koleraeset fordult elő — elkülönítendők. Bezzeg lett lötás-futás. De a kommandáns gyors elhatározó képessége s mindennek hiedel vére hamar legyőzte az első percek lázas izalmát és egykettőre rendben volt minden. A szemináriumot teljesen kiürítették, hogy lehető legyen a pár nap előtt érkezettek közül 70 beteget Balatonfűredre (persze az ott voltak ismét más helyre) 32 beteget Zirczre, 25-öt Veszpremvársányra stb. kellett küldeni. Külön kocsikat rendelni a vasutállomás főnökségénél, aki a sebesültek iránt való példátlan figyelemről tett bizonyosagot. Azután a betegek gyors felöltöztetése és irataik rendezésére, pénzük kiosztása; mind-mind óriási munka, de percek alatt rendben volt. És a távirat érkezete után 35 percre indult az első transport. Kelelő időre rendbe volt téve minden. Az ágyak áthuzva, a fejcédulák

összegyűjtve, a táblácskák az új adatok feljegyzésére alkalmassá téve. A sietségre jellemző, hogy egyik-másik sebesült a folytonos preszirozásra: „Gyorsan, gyorsan, nincs idő!” azt hitte, nyakunkban az orosz vagy a szerb. A fő, hogy rendben ment minden, ami teljes elismerést érdemel. A sebesültek a rendes időre egy kis késéssel megérkeztek. Belgrádból jöttek. Mélyebben voltak Szerbiában, de Belgrádon át jöttek és jó részük az összekötő vasuti hidon át jött hazai földre, Nem egynek világségi érme. A betegek a szemináriumban vannak izolálva s ott várják a gondos ápolás alapján beálló gyógyulásukat. A kocsikat stb., amelyen a beszállítás történt, gondosan fertőtlenítették. És minden preventív intézkedés megtörtént, hogy baj esetén annak elterjedése megakadályoztassék.

Karácsony-est.

A Veszpremi városi kórházban dr. Csolnoky Ferenc igazgató-főorvos és a melléje beosztott ápolónök, az ott ápolít sebesült katonák részére gyönyörű karácsonyfát állítottak és nagyszámu előkelő közönség jelenlétében dec. hó 23-án délután 5 óraker, szép karácsonyi ünnepélyt rendeztek.

Az igazi szeretet, a hazafias megbecsülés fellángoló érzésének kiadása, a lelkek és szivek cicomálatlan, őszinte megertése volt ez a gyönyörű ünnepség. A világot megváltó s a mindenségét ma is alkáról isteni szeretet bájos, fenséges ünnepek előestéjén az emberszeretet szép, szeli d érzése öltözött ragyogó, fényes ruhába: a megnyugvást, vizsztatást, megbékülést ébresztő gondolatnak ünnepi köntösébe. Az emberszeretet nyitotta meg fényes benső világát, hogy jótékony sággal adozzon a hősöknek, akik a cselekvő hazaszeretet vérpiros virágjával ékesítik a magyar katoná harci vitezességét. . . . Ő hozzájuk, a sebesültekhez szóit ennek a szép, ragyogó ünnepségnek minden éneke, minden szözata, hogy melegséggel, megnyugvással, békés boldog érzéssel töltse el szívüket s pótolja a tőlük távol eső családnak szerető környezetét. Ugy láttuk, hogy a buzgó rendezőség nemes célját el is érte.

A jelen voltak sorában láttuk: *Hunkár Dénes* főispánt, a veszpremi Vörös Kereszt Egylet elnökét, *Kránitz Kalmán* felszentelt püspököt, *Molnár Dénes* és *Rosos István* kanonokokat, dr. *Véghely Kalmán* m. főjegyzőt, dr. *Lányi Sándor* kir. ügyész, dr. *Bibó Károly* m. tb. főjegyzőt s diszes, nagy hölgyközönséget.

Az ünnepély az Irgalmas nővérek növendékeinek „Szívünk, lelkünk ugy örül” c. kedves énekével kezdődött. Utána *Györe Mariska* és *Steierlein* Juliska növendékeknek „Karácsonykor” című kedves párbeszéde következett, majd a városi kórház önkéntes betegápolónöinek kara énekelte el *Ritter* Ella kísérete mellett kellemes összhangzattal „Az angyalok jelentik” című dalt. *Kernyosszák* Vilma növendék szépen szavalta el az „*Idé is eljött*” kezdetű költeményt. Az „*Isten jóságos*” c. éneket *Brenner* Mariska, *Györe* Idu s *Jászai* Mariska növendékek szépen, kitűnő rákészséggel énekeltek. *Brenner* Mariska növendék kedves előadással szavalta el a „*Szeretett hősök*” c. alkalmi költeményt. *Köszeghy* Vilma és *Herman* Zsuzsa önkéntes ápolónök bájos, hatásos duettje után *Györe* Idu, *Brenner* Mariska és *Kanyoscsák* Ilona növendékek az „*Ébredjétek*” című karácsonyi éneket énekeltek. *Steierlein* Margit és *Brenner*Sári növendékek pedig a „*Karácsonyi éj*” című párbeszédet adták elő élvezetes előadásban. A záró beszéd, melyben az ünnepély rendezőinek és a jószívű adakozóknak köszönetet mondott, *Jászai* Mariska tartotta. Ezután *Lukács* Imre karkapján méltatta a sebesült katonák érdemeit, kifejezésre juttatva azt a szeretetet, mellyel a társadalom a hadba vonult katonáknak és hátramardottaiknak sorsát szíven viseli és Isten áldását kérte hadseregünk működésére.

Az ápolónök énekára a német anyanyelvű katonák kedvéért a „*Stille Nacht*” kezdetű dalt énekelte el. A Vörös Kereszt egylet nevében dr. *Fritsde* József titkár szólt gondolatokban gazdag beszédet a sebesült katonákhoz és az ünnepély résztvevőikhez. Beszédének alapgondolata a szeretet volt, amely ép úgy jelentkezik a hazáért lelkeseccsel meghozott véradózatokban, mint a Vörös Kereszt tagjainak munkájában, akik a szenvedéseket önzetlenül enyhíteni iparkodnak, a sebeket odaadással gyógyítják. Magyarország jobb jövőjébe vetett hitének kifejezésével végezte szépen átgondolt és mély hatást keltezt beszédét.

A szépen feldisznított karácsonyfa alatt szalag-al kötött dobozokban várt szétosztásra a sebesült katonák részére adott ajándék: csuklódvédő, haskötő, kanócos gyufatartó, szivar, cigaretta, igen esinos kiállítású cigarettatárcsa, levelepapír, levelező-lap, zsebkendő, ceruza, csokoládé és füge. A sebesült katonák nevében *Pásztor András* mondott köszönetet a szép karácsonyfáért és az ajándékokért a jószívű adakozóknak, a vöröskeresztes ápolónőknek és a kórház igazgatóságának. Dr. *Csolnoky Ferenc* igazgató-főorvos az ápolónők mindegyikének egy kis fenyőfával és egy doboz cukorkával kedveskedett. A jelen voltak a karácsonyi áhítat benső hatása alatt távoztak a szépséges ünnepélyről.

Lapunk olvasóinak és munkatársainak boldog karácsonyi és újévi ünnepeket kívánunk!

H I R E K.

Felajánlás.

Adáz, nehéz tusakban patakzik a mi vérünk. Mint felkorbaesolódott hullámok a vízből kiemelkedő szirtet, vak dühvel ostromolnak bennünket elleneink. Kemény ellenállásunkon szétzúzódnak ugyan, de szinte fogyhatatlan tömegekkel indulnak ellenünk újabb, kemény ostromokra. Erkölcsei erőnk, nagy, nemzetfenntartó bizodalomunk a nyugati invázióban kivételenedett. Erős tögyhöz volt hasonló egykoron nemzetünk. Most gyökereink a becsmérszett férgek ragódnak, a tápláló földet kimosta köztőlők a piszkos áradat. Csak azok a szalag tartják meg, melyek a szálkába kapcsolódnak.

Izrael fiát nehéz küzdelmeket vívta; belső viszályok átka sorvasztotta Isten választott népét, s küllelenség álta utját az ígért földje felé. Az öreg Mózes nehéz, nagy missziójának tudatában törhetetlen bizodalommal tárta ki karjait az Ég felé. Aron, a főpap és József, a hadvezér emelték karját. S amíg nem lankadtak, Izrael népe győzött.

E nehéz, világtörténelmi pillanatokban a mi felséges, jó királyunk is Istenhez tárja karjait. A királyi imádkozik. Felülről várja segítséget az igaz ügy győzelméhez. És karjai támogatják a hadsereg és az Egyház. S ezeknek a karoknak nem szabad lankadniuk.

Hónapról-hónapra újabb, erős nemzedékek a esatasorban. De „ha nem az Isten őrzi a várost, hiába őrökdnek azok, akik védelmezik azt”. A mi hitünknek, Isten segítségbe vetett törhetetlen bizodalomunknak ünnepei nyilvánítására most az új esztendő napján a magyar kath. Egyház a főpapi karnak a hercegprímással egyetértő határozatára országzszeret *szépségségi ünnepeit* üli. *Jézus szent Szívének*, az isteni irgalmas szeretet szimbólumának ajánljuk fel engesztelésül a mi vereink kihullott verét, a mi bőven ontó könnyeinket, a mi kópád-ságainkat, a mi jósclekedeteinket.

E válságos pillanatokban a nemzet összesege, apraja-nagyja egyen szent fogadást, hogy az Istennek, az élet és halál Uranak veünk verben kötött frigyét hűségesen be fogja tartani. Hogy a természet, s isteni szankcióval interpretált erkölcsi rend nagy igazságot életünkben valóra váltjuk. És bizakodó hittel apellálunk az isteni ígérethez, mely szerint ha a törvényt betartjuk, az Isten ellensége lesz a mi elleneinknek. A hatalmas istenemeri szívből egyesülünk szethuzást, átkos pártok viszályát megszüntető szeretetben. Ez az isteni számarítású szentelje meg a mi irgalmassági tevékenységünket.

Evvél az új esztendővel egy, talán örök-időkre kiható évfordulóhoz értünk; itt az ideje, hogy az isteni irgalmasságot a mi részünkre hajtsuk.

S talán az elbizakodottságban vallástalanáná lett modern élet sötét roncsain elérünk ahhoz a pillanathoz is, amikor nem szegyen az örök erkölcsi erők diadalába vetett bizodalmas hitünkről nyilvánosan is tanuságot tennünk.

Karácsony. Üdvözlégy kis Jézus, lelkünk öröme. Mindig áldunk. Ma, a nagy háboru napjaiban, jobban mint máskor. Ma érezzük, ki vagy nekünk. Békességet hoztál a világnak, s most még sem ismerés rád. Kis kezéd magyar és muszka fegyverét akarja szétválasztani. Most nem sikerült. Ajjad sírásra ne fakadjon, kicsi szived ne

szomorkodjék. Azért mégis jöjj el. Hozz megnyugvást busuló apáknak, száritsd fel könnyeit bánatos anyáknak, hű hitvesnek, apátlan árváknak. Jöjj el Jézuska, adj erőt, bizodalmat e népnek, kitartást és lelkiert a küzdő katonáknak. Jöjj el, mi megértünk s ha születésed emlékünnepeit még egyszer megérjük, körülálljuk jászolodat a Szűzzel, a hiv pásztorokkal s igaz bensőséggel zengedezzük: Jézus Krisztus született, örvendezzünk. De azért jöjj hozzánk szívesen Jézuska most is, terjeszd ki bekéthozó karjaidat szegény nemzetünkre. — Az ünnepeken a béke fejedelmének áldozatát *Bibornok Megyéspüspök Ur Ó Eminenciája* mutatja be fényes segédlettel, utána a szent beszédet *Káuzli Dezső* praelátus, szeminárium kormányzó mondja.

— **Magyarország felajánlása Jézus szent Szívének.** Fekölt Uraikodunk példajára, nemzeti nagy ügyünk sikerének érdekében a magyar püspöki kar elhatározta, hogy Magyarországot felajánlja Jézus szent Szívének. Az ünnepeies felajánlás Istanta kísérétében január elsejen lesz a székes-egyházban. Ideje deután 6 óra. Kívánatos, hogy városunk lakossága munei nagyobb számban jelenjék meg. A dolgot érdemével lapunk más helyén foglalkozunk.

— **Bibornok-püspökünk adománya.** Óeminenciája, megyéspüspök urunk újabbban 100 koronával toldotta meg kegyes adományait a városi kórház sebesült katonáinak karácsonyjára. Halás köszönetet mond érte a városi kórház karácsonyi ünnepeiyért rendező bizottság.

— **Előléptetés.** Király Ófelsége a 31. honv. gy. ezred tényleges tisztjei közül *Gyenes János* századosi őrnagyá, *Beóthy Dezső* s *Pintér Aladár* főhadnagyokat századosá, *Pap Miklós* és *Bolyos Jenő* tiszteletesekeket hadnagyokká léptette elő. A kiténtetettek közül *Pap Miklós* hadnagy orosz hadifogoly. Az új századosok között találjuk *Weinek Rezső* nevet is, aki a harctéren kapott sebesülést következeiben már meghalt. Ugyanebben a honvédegyalozczredben a népfölkeltői tisztkarból *Kajdacsy Endre*, *Ruppert Rezső* és *Stoll Ferenc* hadnagyok, továbbá *Rainprecht Antal* 7-es honvédehuszárhadnagy főhadnyagokká léptek elő.

— **A káptalan adománya.** A veszprémi káptalan az idei karácsony közeledtével is nagy segítségben részesítette a helybeli kath. elemi iskolák növendékeit. A fiúiskola szegény tanulóinak ruházatára 779 koronát, az irgalmas nővérek szegénysorsu növendékeinek ruházatára pedig 929-90 koronát juttatott. A megsegített szegény gyermekek és szülők szívbéli haláljuk mond ezekben a sorokban köszönetet a kegyes adakozóknak.

— **Váltsuk meg az újévi üdvözléseket!** A m. kir. honvedelmi minisztérium *hadsegélyző* hivatala lapunk utján is arra kéri a nemes szívű, jó magyar közönséget, hogy ezidén az újévi üdvözlésre szánt képeslapok, névjegyek s bélyegek árát a harctéren elhalt katonák özvegy- és árvádlapja javára fordítsák. Beküldhető ez egyenesen a fentebb említett hivatalba, Budapestre, vagy pedig szerkesztőségünkbe. Mi is szívesen tovább juttatjuk és nyugtatjuk. Ezt a szép és áldvós gondolatot kedves olvasóink jóindulatába ajánljuk.

— **A Szent Vince-egyesülettől.** A szegények könyörületet pártfogója, a veszprémi Szent Vince-egyesület is juttatott karácsonyi ajándékokat elemi iskolai tanulóknak. Ebben csak a hadbavonult katonák családtagjai részesültek. A kath. fiúiskola tanulóinak 475 korona, az irg. nővérek szegény tanulóinak pedig 359-60 korona jutott ruházatra. A kis Jézus gyarapítsa s áldja azt a forrást, melyből az irgalmas szeretetnek jótéményei fakadnak.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az irgalmas nővérek intézetében e hó 20-án a kis ovodásoknak tartott karácsonyfa-ünnepélyen sokan felülfizetni szíveskedtek, közülök azonban csak a következőket sikerült följegyezzünk: *Kánitz Kálmán* 10 K, *Káuzli Dezső* 15 K, *Ádám Iván* 10 K, dr. *Csolnoky Ferencné* 3 K, *Maucs századosné* 2 korona, *Schmidt Lajosné* 2 K, dr. *Klajn József* 10 K, *Perényi Lajos* 2 K, *Luksics Imre* 2 K. Az összeg 101 K 49 f. volt, amit a nálunk ápoló sebesültek

fehéreműire és téli ruháira fogjuk fordítani. A nemes adakozóknak a sebesültek nevében köszönetet mond az intézet főnöknője.

— **Előléptetés.** Göndörné *Kautni Irma*, a veszprémi első számú állami ovoda vezető ovónőjét a miniszter visszamenőleg folyó évi október hó elsejétől, az 1600 koronás fizetési osztályba léptette elő.

— **A veszprémi jótékony Nőegylet.** A veszprémi jótékony Nőegylet folyó évi december 19-én özv. *Patzi Jenőné* alelnökne vezetése mellett választmányi ülést tartott. Az ülésen a veszprémi Vörös Kereszt-Egyesület fiókja részére 200 koronát szavazták meg. Jólétképen, hogy ebből 150 korona a kórházakban ápoló katonák fehéreműinek beszerzésére fordítsák, 50 korona pedig a Vörös Kereszt-Egyesület költségén a városi kórházban ápoló katonák karácsonyfa-ünnepélyének költségeire menjen. Ezen kívül kiosztotta a választmány karácsonyi ajándékképen — amit évenként meg szokott tenni — 182 koronát.

— **Köszönet.** *Seefranz* Józsefné urasszony, mint az előző evekben, úgy az idén is, a szent Anna-iskola 25 II. osztályu szegény, de jöviseletű és szorgalmas tanulójának szerzett adományával boldog karácsonyt. Az az édes öröm, amellyel az édessegeket s a hasznos tanszereket hazavitték, a jótémény boldog érzését keltheti fel a szíves adományozóban is, akinek az ajándékért halás köszönetet mond *Szanyi István* tanító.

— **Emlékmű a katonasírok között.** Kegeletes méltivány terjesztet a tanács elé dr. *Komjáthy László* polgármester. A város ugyanis külön helyet jelölt ki a temetőben a katonakórházakban elhalt vitézek részére. Ezt a helyet óhajja majd a polgármester emlékművel megjelöletni. A költség egy részét a város viseli, másik részét pedig gyűjtés útján szerzik meg. Szép gondolat ez s bizonyosra vesszük, hogy a város közönsége is megérti ezt a kegeletes szépséget s ismeretes áldozatosságával fog arra törekedni, hogy ez az emlékmű minél monumentálisabb legyen.

— **Adomány iskolának.** *Róthy Mihály* c. kanonok, volt kislódi esperesplebanos, a nemetbányai iskolának 100 koronát adományozott. A hívők nevében forró köszönetet fejezi ki az iskolászek.

— **Utazás sebesültek látogatására.** Szülők, feleségek, testvérek, vagy gyermekek, akik a harctéren megsesesült hozzatarozóikat állomás-helyeiken az ünnepek alatt meglátogatni akarják, a vasuton félúrral jeggyel utazhatnak. Az utasnak jegypénztárnál hatósági igazolványt kell felmutatni. Ilyent Veszprémben a rendőrkapitány állit ki.

— **Vilányvilágítás.** Nincs az a szeszélyes áprilisi időjárás, amely fölülmulná a helybeli vilánytelep üzefolyásának változatosságát. Mult számmunkban örömmel biztattuk a közönséget, hogy az áramkörütozást — érve az éjjeli megszákítást — megszüntetik, mert a telep újabb nyersolajszállítmánya is szamíthat. Most meg úgy halljuk, hogy a katonaság ezt a szállítmányt is lefoglalta. A városi hatóság megkísérelte, hogy mint az előbbi szállítmányt, ezt is feloldassa lefogalás alól. A hadügyminiszter azonban tavirati válaszában azt az értesítést küldte, hogy *ez idő szerint* ezt nem teheti meg. Ha pedig ez az „ez idő szerint” hosszú időig jelen, akkor az áramot újra kórlatozni kell s éjjeli 1—5 óra között nem lesz utcai világítás. Van ugyan a városnak nagyobb mennyiségű tisztított petroleuma, de ezt — a kereskedők utján — a közönség ama részének tartja fenn, akik petroleumvilágításra vannak utalva.

— **Adományok a veszprémvárosi kórházban** levő sebesült katonák részére: *Baró Hornig Károly* bibornok-püspök ur Óeminenciája 200 korona és 50 liter asztali bor, *Salamon Genie* 100 cigaretta, *Veszprémi Oltáregylet* 25 K, *Baumgarten Malvin* 200 cigaretta, *Korcsák Józsefné* 2 dióskalács, 176 apró sütemény, *Luksics Imre* 12-20 K, *Perényi Lajos* 3 K és 1 doboz cukorka, *Guttman* 5 K, *Pályi József* 5 K, *Pósa Endre* és *Kálmán István* 60 zsebnaptár, 95 levelezőlap, *Angolkisasszonyok* 20 pár meleg harisnya, 20 pár keztyű és érmelegítő, *Szatmári Béla* 19 pár érmelegítő, 24 pár harisnya; dr. *Csolnoky Ferencné* 1 zsák dió és mon-dola, *Stiránd Kálmán* 6 K, *Sörédi József* 100 portorico szivar, *Bott Miklós* (Nemesvámos) 51 liter bor, *Becsák Ferenc* 5 liter bor, *Gajamb Kris-tófné* 22 mákospatkó, *Veszprémi jót. nőegylet* 50 K, *Pál Lajos* 5 K, *Reiner Gyula* 30 K, *Veszprémi jót. nőegylet* felszerelésre 150 K, *Vetzi Lajosné* 10 K, *Incze Kálmán* 2 doboz cigaretta és 100

szivar, dr. Engelhardt Ferenc 10 K és 600 cigaretta, Hamburger Sándor 400 cigaretta, Schridt Lajos jószágkormányzó 20 K, özv. Galamb Istvánné 12 mákospatkó és 12 túrólepeny, Eiselt József 10 K, dr. Simon György apátkanonok 10 K és 5 üveg bor, Udvardi Irma 1 doboz cukorka, Veszprémi tűzértészek 25 K, Wolfram Jánosné 6 üveg ó-bor, 1 üveg borocetes szilva, 3 kiló dió, 3 kg. alma; dr. Kőszeghy Józsefné 8 üveg befőtt, 6 üveg bor, 1 doboz cukorka; Csakány Sandorné 3 kg. alma, 5 üveg befőtt, 1 nagy üveg ugorka, 2 $\frac{1}{2}$ kg. karcsonya-sütemény; Kerényi Andor 100 szivar, 300 cigaretta, 7 vallásos fűzet, 1 makóny, aranyfűst, 1 zsebtárca, 1 kép, 1 zsebtűkőr fésűvel, ceruzával, 44 levelezőlap; Beöthy Gáborné 200 cigaretta, 4 üveg befőtt; Reé Jenő 13 mákospatkó, 11 fonotkalács; Ritter Mici és Ella 1 doboz karcsonya-cukorka, özv. Kubay Hubertné 1 doboz szaloncukor, Halmi Nándorné 3 doboz karcsonya-sütemény, Póstásy Józsefné 1 üveg rum, 1 csomag tea, 2 kg. cukor; Czermak Lipót 100 szivar és 100 cigaretta, Fabb Károly 10 K, Rosenberg Mór 40 K, Benacek Béla 10 kg. cukor, Liptai Sandorné 1 üveg rum, 2 csomag tea, 2 kg. cukor; Wildenauer Kaimánné 1 nagytálca mákospatkó, teasütemény, narancs és alma; Gratzl Ödöné 1 mákospatkó, 1 úreskalács, 10 üveg befőtt; N. N. 1 mákospatkó, 5 üveg befőtt; Kecskeméty Margit 1 nagy doboz cigaretta, Róna Armin dísznőmaja, Haidekker László 25 K, Pillitz Armin 5 doboz cigaretta, S. K. 10 K és 2 doboz cigaretta, Halmiék szakácsnője és szobalánya 1 doboz karcsonya-cukorka, Suly László 30 üveg bor, Reiszner Róbert 9 mákeskalács és 5 K; Kelemen Imre 20 narancs, 10 kg. dió, 250 cigaretta, 5 kg. alma, 10 üveg bor, 100 cigariolos; Salamon Jenny 2 doboz cigaretta; Segesdy Józsefné 1 nagy üveg ugorka, 1 nagy üveg rumos meggy; Segesdy Kaimánné 5 üveg befőtt, dr. Csolnoky Ferencné 10 kg. alma, Kőcsy József 3 üveg befőtt, Hangay Gezáné 4 doboz cigaretta, Vogl Józsefné Veisz Ida 40 drb képeslap, özv. Glatz Ignázné 2 kalács, 30 alma, dió, mandola, 2 üveg palóznaki bor; dr. Hoss József 5 doboz cigaretta, Hordossy Endre 10 korona. — A nemeslelkű adakozóknak ezúton is hálás köszönetét fejezi ki a veszprémi városi kórház igazgatója.

Sebesült és beteg katonák érkezése.

A múlt hét folyamán ismét érkeztek sebesültek, kik között vérhas és tifusos betegek is voltak. Ezek a szemináriumban elkülönítették. A városi egészségügyi bizottság felszólalásának meg volt a sikere, mert most ezen betegek ápolására a katonai kórházban a Vörös-Kereszt Egyület önkéntes ápolóinak nem alkalmazzák, mivel ezek családjuk körébe naponta többször is visszatérnek s a ragálynak így módon legalkalmasabb terjesztői lehetnének.

Házmeztart kap a városház.

A tanács legutóbbi ülésében foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy a városház állandó éjjeli őrzete miatt házmeztart állást szervez. Most is sok petróleum, tűzfia foglalja el az udvarteret s őrzitelény sok kár érheti a várost. A tanács megbízta a főszámvévőt, hogy a kérdéssel foglalkozzék s szükséges számadatokkal indokolt előterjesztést tegyen. Addig is a rendőrkapitány utasítására egyik rendőrszem fog felőrlankint a városudvarban körültekinteni. Batorkodunk ide vonatkozóan egy megjelést kockáztatni. A közhírség elég nagy megterhelésével, a házválsági adó behozásával a város udvarban levő tűzörsegen napibéres túlzottok éjjeli szolgálatot tartanak. Nem lehetne-e vajjon ezeket, illetve közülök valamelyiket éjszakánkint a városudvar ellenőrzésével megbízni? Ez még türendészeti szempontból is helyénvaló volna. Ugy emlékezünk, hogy hatan tányáznak a tűzörsegen minden éjjel. Talán felváltva is elvégezhetnék az említett ellenőrzést.

— **Ipartestületi jegyző.** A veszprémi ipartestület Széll Istvánt, régi érdemes jegyzőjét újra megválasztotta. A választás ellen több iparos felbuzgott adott be. A felebvezést a városi tanács legutóbbi gyűlésében mellőzte.

— **Adományok katonák téli ruhájára.** Megírtuk, hogy a kerületi Munkásbiztosító Penztár s a helybeli ipartestület együttesen mozgalmat indítottak a katonák részére küldendő téli felszerelés ügyében. Üzletfőnökök s alkalmazottak 10 filléres hozzájárulással adóztatták meg magukat. A főnökök segédek után is ennyit fizetnek. Fizetik pedig négy hónapon keresztül hetenkint. Eddig a következők adakoztak: Fehér Sándor 30 K, Reininger Dezső 10 K, Harangi György 10 K, Bloch

Sándor 10 K, Próder István 8-50 K, Berzsák Dezső 6-80 K, Dukovits Károly 6-80 K, Steiner Jánosné 6-80 K, Singer Comp. 6-80 K, Frank József 5-10 K, Rídeg József 5 K, Szepte Gyula 5-10, Fojt János 5 K, Krausz Ármia fra 5 K, Veszprémi takarékos 6-80 K, Steinbach Márton 4-76 K, Schwartz György 3-40 K, Csekő Beláné 3 K, Petignat tanár 2 K, Löwi Béla 2 K, Pauk Pál 2 K, Czermak Lipót 1-70 K, Schelnitz Dezső 1-70 K, Bundics Karolin, ifj. Deutsch Izidor, Blum Jakab, ifj. Neu Jakab, Scheiber Soma, Stern Fülöp, Róthausner Lipót, Regényi R., Forszt József 1-70 K; Hevessy József, Frasty Mihály, Siega Antal, Rádi István, Felcser Vilmos, Takács Béla, Szatmári Béla, Molnár Károly, Barták Ferenc, Neugebauer Ferenc, Andorfi Margit, Vidor Armin 1—1 K; Sági Sándor 90 f., Steiner Andor 84 f., Németh Karolyne 40 fillér.

— **Uj állomásfőnök.** A szombathelyi üzletvezetőség a devicséri vasuti állomás főnökévé Hanély Oszkárt nevezte ki.

— **Visszaterés.** Kiss Sandorné Varga Anna, Gábor, Rozália nevű gyermekeivel az evangélikus vallásról visszatértek Szent István hitére, a-róm. kath. anyaszentegyházba s ünnepélyes hitvallásukat f. hó 20-án tették le a *külsővati* templomban szép ünnepély keretében Szentgyörgyi Ignác plébános s a hívek nagy sokasága előtt.

— **Kimutatás.** A honvéd állomásparancsnokság felkérésére a harcoló sereg részére karácsonyi ajándékok adományoztak: *Veszprémből:* Hajdú Gyula, Keserői Boldizsár (Várpalota), Prohászka Lászlóné, Hamburger Sándor, Kanczler Lajosné, Stoll Ferencné, Egyed János, Steiner Ernő, dr. Német Ernőné, dr. Pillitz Pal, Töke Ferenc, dr. Komjáthy Lászlóné, Nagy Lászlóné. — Hozzá tartozóik részére elküldés végett a parancsnoksághoz csomagokat küldtek *Veszprémből:* Boor János, Derecskei Lajos, Takács Dánielné (Kadárta), Hoffmann Istvánné, Győri Lajos (Nemesvámos), Egyed János, Rónai Lajos, Cserényi Andrásné, Kemény Alajos kir. tan., Segesdi Pálné, Bánóczy Vilmi, Tóth Árpád, Mitter Emília, Havas István, Csörgő Zsófia (Nemesvámos), Szalai Seit. Ch. (Bees, IV.), Kemény Lajos, Spórer F., Bacsák Józsefné, Pósa Endre, Vajda Imréné (Kadárta), Barta F., Varga Endréné, Spindthuber Karolyne, Tamásovic Endréné, özv. Kovács Istvánné, Schwartz Samu, Czermak Imre, Kaszás Józsefné (Várpalota). A parancsnokság ezen az uton tudatja, hogy a csomagokat a címzettek részére elküldte.

— **Vasuti menetrendhez.** Tapolcáról a vonat Budapest felé indul reggel 3 ó. 4 p.-kor s d. u. 1 ó. 15 p.-kor. Veszprémből az elsőhöz reggel 4 ó. 24 p.-kor, a másodikhoz d. u. 2 ó. 6 p.-kor van csatlakozás. Budapestről Tapolca felé is két vonat közlekedik: reggeli és délutáni indulással. Amazzal d. u. 1 órakor, utóbbival este 7 ó. 46 p.-kor érünk Veszprémbe.

— **A népfőnök hozzá tartozóinak államségélye.** A népfőnök bemutatásziemenk fegyveresszolgálatra alkalmasnak talált egyének családtagjai, bevonulásuk után — a honvédelmi miniszter rendelete szerint — tekintet nélkül arra, hogy A. vagy B. osztályú népfőnök és tekintet nélkül életkorukra és arra, hogy katonailag ki vannak-e képezve vagy sem, a segélyezésre igényel bírnak, feltéve, hogy a f. évi 100000 sz. pénzügyminiszteri rendeletben felsorolt előfeltételek fennforognak.

— **Katonák a községekben.** Múlt számunkban megírtuk, hogy vármegyénk több községében, különösen itt szomszédságunkban a hadvezetőség katonaságot helyezett el. Így történt ez Somogy-megyében is. Ott a vármegye közg. bizottsága is foglalkozott a beszállásolással s az esetleges rekvirációval s egy állandó bizottságot küldött ki, amelynek teendője lesz, hogy a vármegye lakosságának esetleges panaszait elintézzé. Mert hiszen igaz, hogy a jó magyar nép ma mindenét odaadja a haza céljaira s így a katonaság javára is, azonban mégis csak fordulhatnak elő akár a polgárság, polgári hatóság, vagy a katonaság részéről is vitás esetek. Hogy minálunk történt-e erre nézve gondoskodás, nem tudjuk, de hogy jó és szükséges az ily intézkedés, azt nem is kell bizonyítani.

— **Folyik az iskoláztatás.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy az elemi iskolák 4—6 osztálybeli tanulói, tekintettel arra, hogy a gazdasági munkák befejezést nyertek, beiskolázzandók.

— **Vigyázatlanság a vadászfegyverrel.** Csök-Somogyi János kenesei lakos a szőlőjében levő pincében vadászfegyverét akarta előkészíteni,

e közben megfeledkezve róla, hogy a fegyver töltve van, oly vigyázatlanul bánt vele, hogy az elszűlt és a lövés felkarját összeroncsoolta. A sebet a községben levő tüzerek kötötték ideiglenesen be s azonnal a veszprémi városi kórházba szállították, ahol rögtön elvégezték a szükséges műtétet, hogy a sérült kezét meglehessen menteni.

— **Leforrázott tüzér.** Bódis János tüzér-ujonc a konyhán segédkezett s a kész levestel telt kazán elszállításánál megbottlott, elesett s a forró leves reá ömlött. A szerencsétlen arcán, fején, karjain súlyos égési sebeket szenvedett s ápolás és gyógyítás miatt a veszprémi városi kórháznak lett átadva.

— **Állami iskola templom gyanánt.** A veszprémi kir. tanfelügyelőség megengedte, hogy a kerételeki állami iskolát a róm. kath. hívek a tanítási időn kívül, istentiszteleti célokra felhasználhassák. Hasonló eljárást tanúsít az állam más községekben is, ahol templom nem áll a lakosság rendelkezésére.

— **Meggyilkolt tanító.** A somogy megyei Tab községben szerdán reggelre meggyilkolták Viszket Károly róm. kath. tanítót, akit az egész járásban nagyra becsültek. A tanítót szerdán hiába vártak az iskolába és ezért kollégái elmentek megnézni, nincs-e valami bajja. A lakást zárva találták, lakatossal felnyitatták az ajtót és ekkor a szobában megtalálták Viszket borzalmasan összeroncolt holttestét, míg felesége, hurokkal a nyakán, eszméletlenül fektült az agyon. A szerencsétlen embert hat fejszeaspással ölték meg és levágták védekezésre fölemelt egyik kezét. A vizsgálóbíró, ki még aznap megjelent a gyilkosság helyszínén, csakhamar megállapította, hogy a meggyilkolt tanító rossz viszonyban élt a feleségével, a kihez hosszabb különválás után egy nappal a gyilkosság előtt tért vissza. Mivel egyéb gyanus körülmény is fölmerült, a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte az áldozat feleségét. Az asszony azt mondogatta, hogy éjjel rablók támadtak rájuk és őt is meg akarták ölni. Hogy előadása valótlan, bizonyítja Weissbach Iván báró tabi szolgabíró következő hivatalos jelentése, melyet Kacsóvics Lajos alispánhoz küldött: „E hó 16-án reggel Viszket Károly tabi róm. kath. osztálytanító felesége született Polgár Karolina baltával agyonütötte. A beismerésben levő vádlott a bíróságnak átadott.”

Jó mulatást!

Írta: Göll Elek.

...A vár bevehető első rohamkor 60000 magyar honvéd védte, a második 60000. Most sokszorosan több ott a katonaság, több az ágyú is.

Két erőd között akartak betörni az oroszok. Tizenhatsoros drótháló volt közöttük és közöttük. Mérheterlen sokan jöttek. Az volt a parancs, hogy addig nem szabad lőnünk; amíg nem halljuk az erődök gyorstüzelőinek a hangját. És jöttek az oroszok. Már átvágtak egy dróthálót. Már átvágták a második sort is. Amint az olóval felszerelt első sorok mentek előbbre a következő drótháló átvágásához, mögöttük feltűzött szorongó gyalogsági tömegek jöttek és löttek lövészarkainkra. Az orosz tüzérség ezalatt az erődöket bombázta. Már 4—5 drótháló is át volt vágva és az ellenség mind több és több gyalogost nyomott előre. Ugy nézett ki a dolog, hogy részünkről alig van ellenállás. Hogy talán-e részen nincs is védőséreg és tele volt a mező oroszal, sűrűn, beláthatatlanul. És egyszerre megszólaltak két erődből a gyorstüzelő ágyúk s nyomban a mi gépfegyvereink és erre a gyalogsági tűz is megkezdődött. Pajts! Ami ott volt, ahhoz képest Dante pokla közönséges májusi vigasság. Ott, vagy tiz perc alatt véres huszafatból képződött fal volt a dróthálók között. Egy félóra irtozatos tüzeles után már-már azt hittük, hogy vége van a támadásnak. De nem volt vége. Hatulról gépfegyverrel kergették a nyomorult muszikot rohamra. Ujabb és ujabb tömegek nyomultak előre. A gyorstüzélok pontosan, a gépfegyverek a legnagyobb precizitással löttek őket. A mi gyalogsági tűzünkben talán egy golyó sem ment kárba és az esti alkonyatra két méter magas volt az orosz hullák halma előttünk. Végre aztán már nem jöttek, de állandó srappeltűz alatt tartották egész éjjel a csatateret, úgy hogy a jajgatva ordító sebesülteket nem lehetett összeszedni. Hajnalban csend volt az emberhalomnál, senki sem jajgatott, de a srappel szólt tovább.

Ezt megelőző napon történt, hogy éjjel megjött egyik kemünk és jelentette, hogy a szélső

erődtől mintegy 12 kilométerre eső urasági kastélyban Mihály-napra nagy mulatságra készülnek. Sok előkelőség fog ott jelen lenni. Az ország (Oroszország) belsejéből éraris dámaikat is várnak. Magas katonai méltóságok vesznek részt a céción. Mihály-nap előestéjén! Nagyszerű! Üdvözölni fogjuk őket. Boldog névnapot kívánunk nekik és jó mulatást! Kolosszális lesz! És nyomban megkezdődött nálunk is az előkészület, hogy az üdvözlét hozzájuk méltó legyen. Három darab mozsarat, a 305-sek közül nyomban felállítottunk. A kérdéses kastély a mappán is ki volt rajzolva. Pompásan beállítottuk az ágyukat. Oly precíz, hogy akár egy sörös, egy pezsgős üveget is föltrefferbe talált volna el a lövés. A kastély nagy angol-park közepén állott; a park körül volt kerítve köfállal. Egy mozsarat a kastélyra, kettőt pedig attól jobbra és balra állítottunk be. Pontosan, nagyon pontosan.

És jött a Mihály-nap előestéje. Hány óra?! Oh! Már kilenc! Már pöfögnek a méltóságokat és nagy katonákat hozó autók. Már csattog a hintók elé fogott büszke járásu trapperek patkója a kastély előtt. Oh már jönnek a Szönyák, Maricák, Fedorák! Diadém a hajukon, brillans tüze ég a finom kezekre rakott gyűrűkön és kelet drága gyöngyei szerelmesen ölelik a szép ivelésű hattyunyakakat. Sudárnövésű gardatisztek karján legbennek a nagy fogadóterem felé. Oh! A parfüm illata! Oh a szemek tüze! A feszes dalmány és a párisi korzett alatt vágyok fakadnak a csillárokkal káprázatosan fényes nagytérben. Mosoly és nevetés! Halk, belső tüztől reszkető beszédek. Édes sóhajok. És jön a generalisszimusz! Oh, milyen fess, pedig fehér már a haja. És mosolyog. És boldog. A vár ma éjjel elesik. Elrendelte az általános és az utolsó emberig menő támadást. Mire hajnalban, pezsgőtől mámoros párok bucsuzkodnak, akkorra már hozzák a siker híreit.

És a várban meztük: hány óra? Oh már 10 óra. Már a fiatalja mind ott van. Még egy pár perc és jönnek a legelőkelőbbek is, akiknek illik legutolsóknak lenni.

És most egyszerre sütik el a várban mind a három mozsarat.

Az ostrom folyik tovább. Nem lehet látni a mozsarlövés eredményét. Nehány nap múlva az ostrom megszűnik. Az orosz elvonul a vár elől. Üzük, hajtjuk magunk előtt. A várból egy vezérkari tiszt megy ki, hogy megnézzé, mit csináltak derek mozsaraink a kastélynál és hogy erről jelentést tegyen.

A jelentés a következő: A kastélynak nyoma sincs. A falak mintha meg volnának örölve. A park százados tölgyfái töben eltörve fekszenek a földön. Emberi és állati testrészek láthatók itt-ott. A parkot körülvevő kerítés a földön nyujtozkodik.

Ez volt a névnap üdvözlét! Boldog névnapot!

Boldog névnapot! Jó mulatást!

Kétszer mentünk keresztül Galiczián. Az első alkalommal vidáman, snajdigan. A legénység vig volt és mámoros a belső hevtől. A füstölgő Vezuvba is belemaszírozott volna egyetlen kommandó szóra. Egy faluban volt pihenünk. Pompás urilakba voltunk hivatalosak mi tiszték. Főuri vacsora, vidám zongoraszó. És két gyönyörű leány! A háziur leányai. Kedvesek is, pedig oly szépek voltak! Tudó-e, pajtás, mi az a Kallipygos?! Profán nyelven úgy hívják, hogy proporciós termet. A klasszikus korban két szegény görög leány azzal csinált jó partiet, hogy gyönyörű termetűk volt. A jó módban nem feledkeztek meg védő istenségükről, Aphroditéról és a leghíresebb szobrászsal hálaiból készítették egy Aphrodite szobrot, a melyhez ketten állottak modell és a szobrász a gyönyörű hajlása vonalakból azt mintázta le, amelyik valamelyiknél tökéletesebb, gyönyörűbb volt. Így keletkezett Aphrodite Kallipygos. Nos, esküszöm, hogy ez a remekbe készült szobor, amely közel két évszázad után is híres, — ha másuttal nem, a lexikonban, — ez a szobrászi remek, közönséges hamupipóke lehetne ama két lengyel leány mellett. Hát még a hajuk! Mint a bronzszintű nehé-selyem. Hát a szemük! Mint a hegyi forrás tükreben elbámuló öznőé. És a mosolygásuk! A májusi hajnal, midőn millió virágkebelben dévajkódó harmatcseppek kristályain szórja szét isteni derlőjét, az ahhoz képest csak olyan, mintha a kendőzött kokott akarna versenyezni az ezerhetes százzal. Oh, Istenem, de szépek voltak!

Nekem, pajtás, talán egy kicsit nagyon is szép volt az idősebbik, mert... mert nem tu-

dom kiverni a fejemből. Ebből a buta, ebből a szegény fejemből!

Aztán előre mentünk. Saját kócos hazájában vertük az orosz. Aztán megint vissza kellett vonulnunk. Megint láttam őket. Szomorúan mentem hazám felé. De reménnyel is. Hátha előzők még én ide?!

Hetek múlva megint előre törtünk. Vertük őket, üztük magunk előtt. Ama bizonyos falut ostrommal, rohammal vettük be. Mikor a falu fő-utcájára értem, irtózáttal láttam, hogy itt vándáji pusztítás volt. Rézszeg muzsikokat szedtek össze legényeim majdnem minden háznál. És miket mondtak arról, hogyan néznek ki a lakásokban látott asszonyok, leányok, gyermekleányok?! Félfohászkoztam: bárcsak ők elmentek volna!

És ekkor mintegy összetört aggastyán, mint az örült Lear, jött velem szembe a mi kedves, volt házigazdánk. Alig birtak lábai azt a retentő borzalmat, amit a lelke hordott...

— Mi történt? ... fakadt fel lelkemből a remegő kérdés.

Kezeit arcához kapva, hangosan, rémesen felzokogott.

Megfogtam a vállát.

— Beszéljen! Az Istenért!

— Még ott vannak a vampirok, a bestiák!

Mintha izzóvá hevített vasat szurtak volna belém, iszonyú sejtés cikázott át rajtam. Szívembe markolt az iszonyat.

— Fiuk, utánam! — és rohantam a kedves urilak felé. Ugy rémlik nekem, hogy néhány bakám csörtetett utánam.

Oda értünk. A lakásban rekedtes férfi röhög és egy gyengén nyűszörgő női hang.

Az ajtó berugtam! ... Ugy voltak ott, mint a pesti szeparében! Csak hogy itt, oh itt... lilimok voltak sárba tiporva.

A többire nem emlékszem. Mikor a kábulatból felocsudva, delután megnéztem a fogoly orosz tiszték táborát, egyetlen egy kozák sem volt köztük, pedig mikor az ajtó berugtam, tiz rémült ördögi pofát számláltam meg.

Jól mulattak! Jó mulatást! Jó mulatást!

Jó mulatást!

... Árulásra jöttek rá egy helységben. Az árulók között ki volt osztva a szerep és a térkép. De milyen térkép! Minden tisztulakásnak az utca- és a házszáma, sőt az a szoba is megjelölve, a melyben a tiszt alszik és a fal, amely mellett a tiszt ágya van. Pokoli gondolat! Egy esillagtalán éjjel minden pravoszlav vállat egyet, azzal végez és a pásztor nélkül maradt nyáját felfalják a farkasok. Mar készültek is rá. Pulykát, hizott récét, kövér malacot öleik: régi, öreg, lakodalomra, keresztelőre rejtgetett borok kerültek elő a mohos sötétből. És számlálták az órákat, a mikor cselekvésbe kell kapni.

Ekkor plakátok és dobosz utján jött a rendelkezés. A helységet a katonaság kiüríti. A polgári lakosság meneküljön. Mindenki menekült, *ők* nem. *Ők* ünneplőbe öltöztek és várták az ellenséget. Hosszu asztalok terítették és megrakták roskadásig, mint Eldorádóban. Virág a kelyhekben, az ellenség lobogója az Ő hazaiuk és már tanulták a felköszöntőt, amellyel üdvözölt az eljövendőket. Már a jeltől rakették is ki voltak készíve, csak épen meggyújtásra vártak. És ekkor...

A csillagtalán éjszakában, halkan, nesztelen kis csapat katonára tér vissza. Látják a neki készülőldést. Gyorsan hirt vinni a csapatnak! És már jönnek, mint a bosszualló Jehova, a honvédek.

Jó mulatást!

Gondolhatod pajtás, mi lett ott a bankettből! A holtánnyilváníti perek igen számosak lesznek ama helységből!

Jó mulatást!

Egyszer volt, hol nem volt...

— Sebesültek halálirásai. —

Egyszer volt, hol nem volt... Volt egy idő (nem is oly régen), amikor az emberek az örök békéről beszéltek. És ekkor, hogy "jobban biztosítsák a békét", örületes fegyverkezés folyt világszerte minden országban. A vén Föld, amely a jó öreg, egyszerű és könnyen érthető erkölcsökhöz volt szokva, nem tudta ezt az örületet mire venni. Tűrt, nézte és várakozott. Azt! óriási csapásokat mért az emberiségre. Megreszkettette egy kicsit a bokája táját ott lent a Földközi-tenger szépsé-

ges szigetén, és ezek pusztultanak el pillanatok alatt. Az emberek nem tanultak. A gyárak ontották a gyilkokat s a tudósok törték fejüket, hogy mivel, mily eszközzel pusztítható legkönnyebben legtöbb ember — szükség esetén. És a vén Föld egy jéghegyet küldött egy hajóváros elé és kincsek, meg sok száz élet esett áldozatul. S a kultúr-világ hazug gyász előtt. Az iparos vért verejtékezett, a földmives aggá dolgozta magát és a munka jutalmának egyrésze beszoigáltatott s a régi világok állatorásai — gyilkoló, acél szörnyetegek képében feltámadtak. És a föld megrázkódott. És a sok millió felfegyverezett ember egymásnak esett: megszületett a világháború. A kulturnemzetek, melyek egy-egy szerencsétlenségnél elpusztult pár emberélet felett siránkoztak s gyászát öltötték, temetővé várszóltak egy egész világrész.

A háború borzalmi előkerültek. Országok disze, nemzetek virágja, népek ifju, tetterős fia, ki elvesztett s ismeretlen földön, idegen hant alatt alussza örök álmait, ki nyomorekká lett s benán tengeti tova nyomorult életét. Az életet, amely a legszebb ajándékunk és amely oly undokul rut lehet...

A tomboló szélvész mindenkit megállított. Észbe kapott az is, aki távol állott ettől a vihar-tól s elgondolkozott azon, ami előidézte. Mindenki igen sok tanúságot vont le. A szívek meglágyultak, melegebb érzellem voltunk egymáshoz és oly szörnyű nagyon megváltozott a legtöbb ember.

És ez az idő — amiről, oh Istenem, ki a megmondhatója, mily sok évtizeden át fog szolgálni kicsinyek és nagyok beszéd tárgyaként — rettenően sok árny-, de sok fényoldalt is felmutat. Borzalmak és lelket gyönyörkötött esetek egymást váltogatják. És ekkor volt a virágbokrétság, lelkes honvéd mellett a lerongyolt, a kifarradt, a bágyadt nézésű, pihenésre vágyó harcölt megért. Ekkor a ragyogó gyözelmek, mely büszke arcodba kergette a vért s ekkor az epizódok, miknek tán magyarázatát sem tudtad, de melyek elől kész lettél volna szégyenedben elbujni. És események, mik közközliak lesznek vésvé s miknek híre örökké glóriájával vonja a magyar vitézséget... Ekkor, amikor az acélizmu férfiak szívében oly sok érzés s lelkében oly mély megértés lakozott...

Nagy sarkaláb betűk s apró vonalba olvadók, rossz szöfűzések és helytelen fogalmazások nagyon bájos naivsággal sorakoznak elő az előttem fekvő hálálkodó levelekből. Mindegyiknek írója egy-egy katona. Katona, aki a vitéz jelzőt méltán kiérdemli, mert a csatamezőről jött. S a magyar baka, vajjon lehet-e más, mint hősi elszántságu, halálát nem ismerő, rettenthetetlen s ellenséget megremegtető!

Virágosan mentek, ágaktól megtépetten, föld sarától piszkosan jöttek vissza. Hátukon az a dicső, fekvő-sarga kereszt, amely, ha szemed elé kerül, gondolj a háború dicsőségére és sok kiállott szenvedésére. A borjuszi nyoma sok ilyenről beszél. Érted-e a beszédet? Egy darab história az!

És ezek a naív irások a maguk keresetlen primitívességükben, milyen sok és mely érzésről beszélnek. Nem a cifrázkodás, a mesterkélten összcsinált mesteri az igazi, hanem amit keresetlenül úgy adsz elő, ahogy érzed. És amikor azt írja egy főigygylt baka, hogy:

"Gondolom, nem fognak haragudni szemtelenségemnek, de a természetem nem engedi, hogy meg ne köszönjem" olyan fényes jelét adja őszinte hálaérzetének, hogy azt tetiben kifejezni bár lehet, de szavakban nem.

"Van szerencsém tudomására tenni — mondja levelemben — hogy jól megérkeztem haza. Nekem idehaza mindent jól van — folytatja tovább rossz magyarsággal a németajku baka — minden, amit a szívem csak kíván, de az ápolás, milyen ott volt, azt nincs. Isten áldja meg érte, minden kívánságom teljesüljön magukkal szemben és minden, amit az Ur, az Istenőtől csak kitelkik..."

Mily hálálkodás és szeretet árad ki e pár sorból:

"Hát kívánjam én, a beteg katona a legjobbat. Érze a legboldogabb szerencse minden lépését és cselekedetét. Köszönöm a lyóságot! A lyó isten Áldja meg minden boldogsággal, amért őj hűn bánt velünk betegekkel mint igazi Magyar nagysága..."

A magyar ember gondolatköre nem széles. Érzését nem eresztí széles mederre, de mélyen-járó: szívből fakadó. Az anya, aki fia ápolását köszöni meg, szinte a jó egészséggel és a másvilágon való örök üdvösség kívánsággal fejezi ezt ki. De megtöpdia, hogy vajha minden szegény katonagyerek felépülne, akit ápol, hogy ebben láthassa Isten áldását.

Ilyenförmát kíván egy katona is:

„Szok ja Egészséget, hogy az új betegetek Birja Apolni, mint hogy minket Apolt, mert a muszka ellen köll ám...”

Bosnyák volt az istenadta. Idegzsokot kapott és egyik ájulásból a másikba esett. Gyengéd női kacsók simítása, mi egy durva munkát szokott embernek? gondolnók. Pedig vajjon, ugy van-e?

„El kellett mennem magától — írja horvátul — jöjjön kérem hozzám. Jobb volt hozzám, mint az én jó édes anyám. Mint az anyámnak is, Magának is, a legjobbat kívánom. Kérem, maradjon is meg anyámnak...”

Mennyi igazmondás, mennyi köszönet, mennyi hála! Különösen ha meggondoljuk, hogy egy egyszerű embertől, akinek nincs ideje lelkének kiváló kiművelésére...

A háború, mely barbárokat s emberbestiákat nevel, fejleszti ki némelyeknél a lélek egy sajátos megértő tulajdonságát, ami minél keresetlenebbül nyilatkozik meg, annál tisztábban áll előttünk.

Egyik városba bevonulnak az oroszok. A kórház telve volt súlyos sebesültekkel, nem menekülhettek. A parancsnok, egy magasrangu orvos szobáról szoborra ment:

— Jönnek az oroszok, aki tud menekülni, aki nem tud, maradjon nyugodtan; én is maradok.

És maradt is... Az oroszok rövid idő múltán megjelentek a városban. A parancsnok, mikor látta az orosz csapatok vezérét, eléje ment:

— Herr General! Ich bin Artz, Kommandant des Spitales; es sind schwer Verletzte, bitte und Schonnung.

— A' was, Schonnung! Krieg ist Krieg! Azzal: puff! Revolverével leteríti az oroszot... Mily különös is: egy az ok s egyiknél az érzés elűrvüléséhez vezet, a másiktól olyan érzésseli kincset hoz felszínre, aminőt sejtetni is alig lehetett...

„Nagyon köszönöm — mond egy levél — a szíves ápolást. Sohasem felejttem el azt a konykót, amivel magam megitatott, amikor a legnagyobb fájdalomaim voltak előttem lábamban...”

A másik afféle versbe méri köszönetét:

„Őszi szellő sóhajtsa, zöld erdő sirása legyen az levelem szomorú postása. Ha kedves kisasszony a kezébe kapja, legyen könnyebb a szívének ez a mai napja. Hogy ha szárnyam volna, magam szállanék el, a szívemnek köszönetét én magam mondanám el...”

Egyszerű katona, polgári életében földműves, írta a következő nem mindennapi gondolatot is egyik halálkódó levelében:

„Legfenségesebb a kedves nővér keze, mikor a szenvedők felé nyújtja ki. Akkor e nemes kéz égi munkát végez s e munkájában Isten kezével találkozik, Isten kezével egyesül...”

„Nem sokára megint megyek — írja tovább. — Ha megsebesülnék, kérem az Isteint, hogy kegyed legyen az ápolóm. És most kedves nővér tegye érdemessé ezt a kis verset elolvasni, amit a kegyed jóságért magasztalásul az én egyszerű baka eszemmel szedtem össze *unalamból*, de ne tessék haragudni, mert néha felmerül a te szócska, de a versem egybehozatala így kívánja:

Bájos kéz a szelíd leányi kéz,
Rád az ég is sirva-mosogva néz!
Nem kívánok áldást neked,
Hited már megáldott Téged,
A hol e kéz munkára leng
Derül a bú, elnémul a panasz...
Hajoljatok meg, e kéz szent
Mint édes anya keze ojan az!”

Mily sok mindent kifejez ez a néhány rossz összetakoltságú sor: Gyengédséget, szeretetet, hála, köszönetet s mindenek felett azt a tudatot, hogy a kéz, amely a borogatásokat rakta, vagy a kötést csinálta, vagy az enniyalót nyújtotta, vagy holmi szíves szolgálatot tett, az egészség helyreállításához, talán a halál kapujánál egy fordulatot, az élethez vezetett.

Az élethez! Az élethez, amely a legdrágább s amely ma oly olcsó jett. Az élethez, amelyhez oly görcsösen ragaszkodunk mindnyájan. Az élethez, amely oly markánsul bontakozik ki ezekből a nagy szákaláb betűkből, nagy vonalnak látszó összeolvadó ákumbákumokból, amelyekben maga az élet lüktet.

Az élet: A te életed, az én életem, a mi életünk; a *ma* élete. Mert *ma* másképp élünk, mint *máskor*. Vajjon mikor mondhatjuk el majd erre: Egyszer volt, hol nem volt...

Koritsánszky Ottó.

Az utolsó háború.

— Kertész Kálmán. —

(Töredék-jelenetek a világ végéről. Amelyről szólván Üdvözítőnk, annak megelőző jelei közt nevezi meg amaz irtózatos háborút, melynél irtózatossabb a mai sem, s melynél irtózatossabb nem volt s nem is lesz. A Szentatyák írásaiban megolvasható, hogy ezen háború az Antikrisztus uralmakor lesz, amikor is Illés és Hénoch is megjelenend a Földön. — A jelen töredék: kép ebből az igazán világ-háborúból. Az Antikrisztus neve, — az akkor leendő szokás szerint, mely az egykori római világot utánozza, — Publius Severinus.)

„Mert hallani fogtok harccokat és harci híreket... Mert föltámad nemzet nemzet ellen, birodalom birodalom ellen.”

Máté, XXIV. 6, 7.

ELSŐ RÉSZ.

(A Földközi-tengerben, az Aetna előtt. A „Caesar” nevű tengeraltjáró fővezérei hajóban, kényelmes kereveten hever *Publius Severinus*, lábainál *Dalila*, a szír leány, egyszerű hárfán zenél és büvös énekek kísérje vele. Az üvegfalba nagy halak és egyéb tengeri állatok orra ütődik; *Dalila* néha bámuló pillantást vet valamely különösebb alaku szörnyetegre. A másik sarokban *Cajus Brutus*, a — mondjuk: szárnysegéd, ül egy asztal előtt, melyre a tenger felszíne van vetítve, mellette egy másik asztalon szintén vetített kép: az egész Aetna és vidéke. *Brutus* fején telefonkagyló. — Halk, rövid berregés, *Dalila* elhallgat.)

Brutus.

Uram, az Aetna tulsó oldalán
Processió megyen; egy „átkozott”
Főpap vezéreltetével; óriás
Tömeg imádvá követi a gyűlölt
Jel zászlaját. Parancsolod, uram,
Hogy elpusztítsuk?

Severinus.

Igyekez' előbb
Kitudni, hogy ki az a féreg ott,
Az ostobák vezére? Csak hamar!

Brutus.

Azonnal. *(Igazít a gépen).*
Ő ez nagyszerű fogás!
Terennus az, Szicilia hatalmas
Apostola s főpásztora, nekünk
Egyik legharcosabb ellenfelünk.
Pusztuljanak?

Dalila (Severinushoz).

Ne bántsd, királyom, ne bántsd, könyörgök!

Severinus.

Leány, van-e közöd hozzá talán?

Dalila.

Van. Ő meggyógyítja apámat egykor keze rátételével...

Brutus.

Eh, mi az!

Severinus.

Sajnálom, ó leány, de nem lehet
Kegyelmet osztogatnom könnyedén.
Terennus óriás ellenfelünk,
Ki lángszavával milliókat ejt
Varázslatába, hogy hihetlenül
Szilárd erővel ellenálljanak
Erőnknek, csábjainknak egyaránt.
Ő hódította meg Roméliust is,
Legjobb vezéreinknek egyikét.
Most meg kell halnia, hiszen ki tudja,
Mikor kerül kezünkbe újra e
Nemes vad!

Brutus.

Ugy van! Rég vadászom ő rá.

Dalila (sír).

Mikor lesz vége már e borzalomnak?!

Severinus.

Nem egyhamar, leány! Nagyon sok ám még
Az Átkozottak száma. Brutusom,
Tegyed paracsomat! S te Daliliám,
Zenéj tovább.

Brutus.

Uram, nem akarod

Élvezni a telidofonon át,
Miként pusztul nagy ellenséged ott?

Severinus.

Unom már ezt az életet is, Leány,
Dalolj tovább.

Brutus.

(Egész halkan utasításokat mond be a gépekbe. A második asztalra vetített képen világosan látható az esemény: vaktáon csillagó repülőgép jelenik meg a processió fölött és sugarakak lök ki magából lefelé. Brutus kéjjel lesi a történeteket, de arcán hirtelen megdöbbenés tükröződik. Sziszegve szól):

Uram, ide! ide!

Severinus (felugrik).

Mi ez? mi baj?

Brutus (eltorzult arccal).

A teleytnek nincs hatása!

Severinus.

(A vetített képet nézi). Ah!

Mi ez? A teleyt sugárai.

Hátátalan oszólnak el a légben!?

Ezer pokol! Nyilván az Átkozottak

Kismerték már büszke fegyverünk

Titkát! Figyeld, miként villóznakak

Keresztjeik. Világos: angrionból

Készültek, az pedig paralizálja

A teleytsugár ölé hatását.

Ez árulás! Dühöm határtalan!

Brutus.

Ez árulás! De mitevők legyünk?

Csak nem szalasztjuk el a rég lesett

Erős ellenfelet?

Severinus.

De semmikép sem!

Segíts, oh Asztaróth, tanácsot adj!

(Lehunyt szemmel, kiterjesztett karokkal áll. Halk, tündéri zümmögés hallik. Severinus, a csodaszép ifju, megrendül, s néhány másodperc alatt ősz aggastyánná változik. Brutus mély tisztelettel szemléli, ő már ismeri ezt a jelenséget. Dalila halálsápadtan mered a látományra, felsikolt s elalél. Severinus eltűnik. Brutus imádatba merül.)

MÁSODIK RÉSZ.

(Az Aetna lejtőjén. Terennus főnap processziót vezet egy barlang felé. A tényleg angrionból készült magas kereszték még mindig villóznak, de mind halványabban, amint a teleyt gyilkos sugárzó ereje lassan szétoszlik fönt a légben. A repülőgép már elszállt, vivén az ámulattól és dühötől remegő utasait.)

A nép.

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam.

Terennus.

Adjutorium nostrum in nomine Domini!

A nép.

Qui fecit caelum et terram!

Terennus.

Én népem! Készen vagy-e a halálra? Aki fél, visszatérhet. Severinus kémei már fölfedezték rejtekünket. A szentrejték immár nem biztonságos menedék. Bevonulunk a szentséges áldozatra, de nem bizonyos, kijövünk-e valaha? Aki fél, visszatérhet.

A nép.

Vezess, atyánk, vezess!

Egy ifju.

Atyám, én még nem szeretnék meghalni. Ifju vagyok, s az élet oly szép.

Terennus.

Térj vissza.

Az ifju.

Ha nincs veszedelem a szent rejtekben, ismét eljövök.

Terennus.

Te sohasem jössz el többé.

Az ifju (sír).

Mit tegyek? *(Visszatér az uton, amerre jöttek.)*

A nép.

Szegény ifju!

Terennus.

Aki fél, visszatérhet.

(Senki sem mozdul.)

Terennus.

Én népem! Jössz-e?

A nép.

Vezess, atyánk, vezess!
(Tovább haladnak. A barlang szájából zöld füst száll, a nép felujong: nincs veszedelem, ez a jel.)

A nép.

„Hints meg engem izsóppal, Uram, és megtisztulok. Moss meg engem és fehérebb leszek a hónál.”

(A barlang előtt ül Severinus mint aggastyán. Mikor a menet odaér, ő fölkel és Terennus elé járul, leborul előtte.)

Severinus.

Üdvözlég, főpap.

Terennus.

Ki vagy?

Severinus.

Apulia remetéje, az Ur szolgálja. Intést kaptam az Uról, hogy fölkeresselek.

Terennus.

Mit kívánsz?

Severinus.

Mentsd meg lelkeidet s a lelkeket.

Terennus.

Nem értelek.

Severinus.

Tévuton jársz.

Terennus.

Nem értelek.

Severinus.

Publius Severinus az Ur küldöttje. Hódolj meg neki.

Terennus.

Remete, az aggkor elvévé eszedet.

Severinus.

Főpap, én az Ur izenetét tolmácsolom.

Terennus.

Ha az Ur szolgálja és tolmácsa vagy, mutass jelt.

Severinus.

„A hitetlen nemzedék jelt kíván.” Am az Ur irgalmas és hatalmas. Imé a jel!

(Lehunyt szemmel, kiterjesztett karokkal áll. Tündéri halk zümmögés hallik. Severinus megrendül s néhány másodperc alatt visszaváltozik valódi alakjára, csodaszép ifjává.)

Severinus.

Hódoljatok! Én vagyok Severinus, az Ur küldöttje!

(A nép a földre borul. Terennus meredten áll.)

Severinus.

Terennus, hódolj meg! Imé a jel!

Egy nő.

Severinus, imádlak!

Terennus.

Jézus, segíts!

Severinus.

Itélj!
(Terennus holtan roskad össze. Így menekül meg a hithagyástól.)

A nép.

Az Ur ítél! Severinus, vezess!

Hangok.

Severinus az Ur küldöttje! — Severinus a Messiás! — Tied vagyok, Nagyur! — Severinus a mi Urunk!

HARMADIK RÉSZ.

(Szudánban. Sikszág. Afrika hívő néger népe hadban áll. Ezer repülőgép áll készen. Középtű Octavius, Afrika fekete lovag-királya, és Sempronius, Szudán érseke. Egy repülőgép száguid feléjük észak felől, leszáll előttük. A fekete pilóta lepatann a gépről s lihegve jelenti.)

Pilóta.

Két óra múlva itt leszen Severinus légi hada. Ő maga vezeti.

Octavius.

Hány gép, nem tudod?

Pilóta.

Kétezer.

Sempronius.

Teletytel?

Pilóta.

Nem. Már tudják titkunkat. Új találmány a legyverük.

Sempronius.

Csak az Ur segíthet.

Octavius.

Tíz gépet föl kell áldoznunk és ötven embert. Azokról fogjuk megtudni, mi az új fegyver.

Sempronius.

Te is köztük leszel?

Octavius.

Nem még. Fivérem, Barnabás, vezeti az áldozati csapatot.

(Két óra múlva nesztelenül közeledik Severinus kétezer légi madara. Szinte láthatatlanok, a gépek átlátszó anyaggal vannak bevonva. Alig ezer méternyire veték csak észre őket. Az óriás légi flotta ott megállt. Egy gép kiválik és a vezérek feje fölé repül.)

Severinus (lekiált).

Hódoljatok meg!

Octavius.

Asztaróth fiának soha!

Severinus.

Mind megsemmisültök új fegyvereinktől.

Sempronius.

Mi a Seregek Urának nevében megyünk ellened.

Severinus.

Én vagyok a Seregek Ura!

Sempronius.

Örjögő sátán vagy!

Severinus.

Haha! Szegény fekete pap! Kezdődjék tehát! „Szánom e sereget.”

Sempronius.

Istenkáromló!

Severinus.

Tíz perc múlva kezdem. Készüljete a halálra! (Elrepül.)

Octavius.

Afrika hívő népe! Készen vagy-e a halálra?

A sereg.

Krisztus él! Krisztus uraikodik! Krisztus győz!

Sempronius.

Severinus új fegyverrel jó ellenünk. Vesztünk bizonyos. Készen vagytok-e a halálra?

A sereg.

Krisztusért élünk-halunk!

Sempronius.

Dominus vobiscum!

A sereg.

Et cum spiritu tuo!

Octavius.

Egytől tizig föl!

(Tíz gép fölrepül s a magasban megáll. Octavius messzelátóval nézi. Sempronius imádkozik.)

Barnabás csapata.

Kyrie eleison. Christe eleison.

A sereg.

Kyrie eleison. Christe eleison.

(E pillanatban feltűnik Severinus flottájából száz gép Barnabás tíz gépe előtt. Severinus gépeiből sivatár hang hallik s Barnabás tíz gépe egyszerre lezuhan; az ötven ember rajta halott. Octavius odasiet s vizsgálja az új találmány hatását. Komoran néz.)

Octavius.

Nem ismerem föl a titkot. Küzdelem nélkül fogunk elhullani.

Sempronius.

Mártirok leszünk.

Severinus (fölköttük).

Hódoljatok meg!

Octavius.

Tízötlet száz föl!

(Négy száz kilencven gép suhan föl hirtelen s körül veszi Severinus gépet. Radionit-sugarak röpöknek Severinus gépe felé, de hatástalanul. Severinus jellegzetes kacajával küldi gépeiből a sivatár hangokat, melyek nyomán egymásután hullanak le a hívő Afrika gépei. Am Severinus is észreveszi, hogy titkos arzenálja így idejekorán kifogy, azért hát kirepül a fekete gépei közül. Pár perc múlva ezer gépe jelenik meg s néhány szempillantás alatt Afrika ötmilliónyi fekete hívő hadserege és ezer repülőgépe áldozattá válik. Sempronius és Octavius egymást átkarolva halnak meg.)

NEGVEDIK RÉSZ.

(Két év múlva. Severinus és a hívők között nincs többé hadi titok; mindennemű találmánynak meg van az ellenszere. Ekkép a technikai, mechanikai és kémiai hadviselés lehetetlenné vált. Egyedüli fegyver a kard.)

Severinus felszólítására minden nemzet három képviselőt küld egy világkongresszusra, melynek színhelye Memphis. E kongresszus idejére fegyverszünet van a nemzetek háborújában, mely mind a hat világ részben dúl. Az emberiség tudniillik két pártra oszlott: Severinus és Illés prófeta pártjára. Illés ugyanis megjelent, csodákat mivel és milliókat térít meg Severinus híveiből. Közöttük megtéríté Dalilát is.

A világkongresszus nem sok eredménnyel végződött. Az elvi viták mindkét részről nyereségeket és veszteségeket eredményeztek. Kiváló hívők buktak el Severinus varázsától, viszont Severinus néhány híres híve tért Illéshez. — Severinus erre kimondta a könyörtelen háborút minden hívők ellen. Tízmillió hadsereget szervezett tízezer repülőgéppel, melyeknek azonban csak szállító, kutató és felderítő szerepük volt, minthogy az egyetlen fegyver a kard lett. Megtámadta a teljes egészében hívő braziliai uniót s annak négy millió hadseregét megsemmisítette. A hívő világ feljajdult és Illéshez boszuért könyörgött. Illés három heti imádság és böjtölés után Severinus birodalmában megszüntette az esőt egy egész éven át. A gyilkos hőség és szárazság folytán Severinus elvesztette népének két ötödét, mely átvándorolt az esős országokba és hívő lett. Severinus fogcsikorgatva kereste Illést halálra. Illés azonban két évig tudott elrejtőzni előle. Végre betelt az ő ideje is s az Ur megengedé, hogy Severinus megtalálja Illést és Hénochot, aki szintén megjelent. Severinus az ő urától Asztaróthtól hatalmat nyert arra, hogy önmagát és tizenkét legmegbizottabb emberét láthatatlanná tesse. Így jutottak be Jeruzsálembe, s láthatatlannul járván-kelvén, megtudták, hogy Illés és Hénoch az Olajfák hegyén laktak egy pástorkunyhóban. Severinus és tíz embere ott meg is találta őket, amint éppen istenes társalgásban pihentek a kunyhó előtt. Severinus itt láthatóvá tette magát és tíz emberét. Illés és Hénoch meglepetés nélkül tekintettek rájuk.)

Severinus.

Borúljatok le hódolatra hát!
Sehol menekvés számotokra immár.
Kezemben vagytok. Lássátok hatalmam,
Mely által láthatatlanná tudom
Magam búvólni s embereimet.
Hódoljatok!

Illés.

Időnk betelt, tudom.
Felesleges minden beszéd. Kezedben
Vagyunk, megölhetsz. Im, készen vagyunk.

Severinus.

Nem ölni akarok. De sokkal inkább
Ohajtanám megosztani véteket
Uralmamát! Hódoljatok tehát meg,
S világországomnak fele tiétek!

Hénoch.

Oh Asztaróth fia, nem hittelek
Ily ostobának.

Severinus.

Hénoch, tévedés ez.
Nem ostoba vagyok, hanem kegyelmes.

Illés.

Minek pazarlod a becses időt?
Tedd azt, mi szándékod. Készen vagyunk.
Csodátevő erőnket visszavette
Az Ur e nap; lejárt a hivatásunk.

Severinus.

Ti átkozottak, véteket tehát!
(Int embereinek, akik megragadják a két szentet s ethurcolják Jeruzsálem fölérté. Ott föl-emelkednek velük a levegőbe. Severinus a magasban lebegve a kétségbeesetten összefutó néphez szól.)

Severinus.

Ni elvakultak! Im betelt a végzet.
Hatalmamban vagyok e két öreg.
E két hamis vezér, e két csaló,
Kiket ti botorúl követtetek,
Hívén, hogy Istennek követjel.
Mostan tehát válasszatok közöttünk:
E tehetetlen két öreg, vagy én?

Hívők.

Oh Illés, óh Atyánk! Miként segítsünk?

Illés.

Beteltek az idők. A vég közelg!

Hithagyók.

Mi rút csalódás! Éljen Severinus!

Hénoch.

Jaj néktek, ó vakok! Hisz' Severinus
Az Antikrisztus!

Hívők.

Ó igen, az ő!

Hithagyók.

Nem! Severinus a mi Messiásunk!

Hívők.

Blaszfémia! Ó Asztoróth fia!

Hithagyók.

Szemünk kinyílt. A két öreg 'csaló volt!

Hívők.

Ki szünteté meg az esőt? nem Illés?

Hithagyók.

Kinek hatalmában vagyon most Illés?
Meg Hénoch? Vajj' nem Severinuséban?

Hívők.

Atyánk, oh Illés, mutasd Isten jelét!

Illés.

A kísértésben el ne esetek!

Hénoch.

Többé mi nem mivelhetünk jelet!
Időnk betelt.

Illés.

A hitben álljatok!

Hithagyók.

Halál reájuk lönt és itt alant!

Hívők.

Csak Krisztus él, csak ő a mi Urunk!

Severinus.

Végét vetem a nagy vitának, ime!

(Ledobja a magasból Illést és Hénochot, akik meghalnak. A Hithagyók diadalordításban törnek ki. Severinus gúnyos kacagással eltűnik. A Hívők a két Szent testét el akarják vinni, ám a Hithagyók nem engedik, sőt irtóatosan bántalmazzák a két Szent tetemét. Vad harc keletkezik késekkel, kardokkal, botokkal és ököllel: a harcok sok-sok halottja van mindkét részből; végre is ott hagyják a két holttestet a téren s azok ott feküsznek úgy, temetlen, három és fél napig. A harcok megmegújulnak ezalatt a városban. A negyedik napon, a leggyilkosabb harc közepette, Jeruzsálem elsüllyed.)

ÖTÖDIK RÉSZ.

E nap igazi kezdete lőn a hat világrész utolsó, engesztelhetetlen háborújának, mely azonban csak három és fél napig tartott. Hívők és hithagyók szálltak szembe egymással az egész földkereken. Az emberiség e három és fél nap alatt egy harmadával megfogyatkozott. A háborúnak sajátságos égi tünényem vetett véget: hirtelenül egy ismeretlen óriási üstökös forma csillagzat jelent meg, keletről, mely a nap fényét is elhomályosította, és kiszámíthatatlan gyorsasággal közeledett a Nap bolygórendszeré felé. A csillagászok bizonyították, hogy számos kisebb csillag zuhant bele az üstökösbe; a Saturnus gyűrűi leváltak s eltűntek; a Mars viszont, amint annak vonzókörebe jutott, egyszerűen szétporlott, elégett. A csillagászok jelentették, hogy néhány het múlva a Földet fogja elérni az új csillag, a Mars analógiájára, melynek

légköre egyezik a Földével. A csillagrendszerrel együtt az emberiség is teljesen megzavarodott. Illés és Hénoch ekkor feltámadt s az emberek megszámlálhatatlan tömegekben tartottak bűnbánatot. Az új csillag egyre közeledett a Föld felé...

A háboru krónikája.

December 18—19. Az utolsó hírek semmi kétséget sem hagynak többé az iránt, hogy az orosz főerő ellenállása megtört.

A déli szárnyon a limanovai több napi csatában, északon szövetségeseink által Lodznál és immár a Bzura mentén is teljesen megvert ellenség, amelyet a Kárpátokon át történt előnyomulásunk délről fenyeget, megkezdte az általános visszavonulást.

A Szilézia és Pozen ellen az oroszok által bejelentett támadás teljesen összeomlott. Az ellenséges hadseregeket szívós, ekkeseredett arcvonalharcok után a németek egész Lengyelországban visszavonulásra kényszerítették.

Nieuportnál a franciák támadásaitak minden eredmény nélkül folytatták.

December 20. Galiciában tegnap az orosz hávédekét heves harc után csaknem mind elűztük. Dél-Lengyelországban az ellenséget üldöztük és mindenütt megvertük. Elértük a Nidát, átértük a Pilicát. Przemysl helyőrsége hadifoglyokat ejt. Az oroszok vesztesége rettenetes.

A németek Lengyelországban az ellenség üldözését folytatják.

Nyugaton ellenséges támadások egész sora történt. A németek a támadásokat visszaverték.

December 21. A Kárpátokban tegnap a Latorca vidékén az ellenséges előcsapatokat visszavertük. A lupkovi szorosról északkeletre nagyobb harcok fejlődnek.

A Biala-völgyben csapataink Tuhovig nyomultak előre.

Az oroszok ilyenformán Galiciában újra nagyobb haderőkkel fejtenek ki ellenállást.

Dél-Lengyelországban elértük a Nidát. Lengyelországban az orosz hadseregek kísérletet tettek arra, hogy a Ravka és a Nida mentén ujonan előkészített hadállásban taitsák magukat. A németek mindenütt támadják őket.

Nyugaton a szövetségesek több helyen támadást kíséreltek meg, de eredménytelenség miatt abbahagyták, vagy pedig nagy veszteség érte őket és visszavertek. Az argonokban a németek némi előhaladást tettek.

December 22—23. A Kárpátokban a harc még folyik, különösen a Latorca s Nagybán közötti magaslatokban. Galiciában az orosz újra támad, de sikertelenül. Lengyelországban a németek folytatják az oroszok üldözését, sőt egyes szakaszok határát át is törtek. Nyugaton egyik kudarc a másik után éri a szövetségeseket. A tengerparton is heves küzdelem ujult meg.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

Mint már említettem, itt nem pusztán a természet a maga fonséges zordonságában hatja meg az embert, hanem az összhatásban része van magának a természetnek szépségein kívül az emberi kultúra alkotásainak is. Ezek az alkotások pedig a bájos fekvésű szép községek, melyek igen sűrűn lepik el a tavak vidékeit, jeleül annak, hogy itt már a megélhetésnek könnyebb föltételei vannak, mint az Alpesek belsejében. s azért itt sűrűbben is tömörül a lakosság.

Maga a már említett Como város továbbá Bel-lagio az ő szép szőlivel, azután Menagio és mellettük hosszú sora a kisebb-nagyobb községeknek mind annyira beleillenek ebbe a bájos környezetbe, hogy

annak elmaradhatatlan részévé válnak és nélkülük nem is volna teljes a kép, ami itt annyira el tudja ragadni és varázsolni a szemlélőt. Nem hiányoznak a szépség és változatosság emelésére a Como-tavon sem az apró szigetek, melyek csak emelik az összhatást, mint a kis Comacina sziget is, ahol — amint ezeknek a tavaknak valamennyi szigetén — kultúra nyomai vannak szép lakóházakkal, gyümölcsösökkel és apró árnyas ligetekkel. Sőt hogy a kultúra hatása teljes legyen, nem hiányoznak a művészi kivitelű pompás villák sem, melyek közül nem egy valódi építészeti műretek, pompás parkokkal, belül pedig műbeccsel bíró emlékekkel. Ilyen a Villa Carlotta Candenabbiában, ahol Canova világhírű szoborműve látható: az Amor és Psiche. Ilyen műbeccsel bír a Villa Serbelloni Bellagióban, nem is említve magának Como-nak, mint igazi olasz városnak szép monumentális épületeit, köztük a szép székesegyházat.

A lago di Lugano.

Az olasz tavak középsője a Lugano, mely a három között a legkisebb, de azért éppen úgy meg van áldva a természeti szépségek bőségével, mint a másik két nagyobb társa.

A Lugano-tavon is utazva vagy környékén tartózkodva, ugyanazon változatos képek táruálnak elénk, mint a másik két tavon. Hegyek, magas, de nem meredek hegyek alkotják ennek is a környékét és éppen azért, mert szelidebb emelkedésűknél fogva itt sem fogják el a kilátást, bájos kilátást engednek minden irányban.

Itt terül el a szép fekvésű Lugano városka is, mely a tó nevét adta. Egyik oldalról a magas hegy-ség határolja közvetlen közelről annyira, hogy a városka egy része a hegyoldalon fekszik, ugyanott vezet a vasut is, melynek állomására fogaskerekűvel lehet följutni. Lent a tó-parton pompás sétányok csalogatják az utast, árnyas fákkal környékezve. A szebbnél-szebb szállodák egymást érik, jeleül annak, hogy nyári üdülőhely Lugano, ahol Európa minden részéből találhatunk idegeneket. Különben ugyanez mondható az egész vidékről, az olasz tavak mindegyikéről. A bájos fekvésű községekben egymást érik a kényelmes szállodák, melyek mindegyikében elég jutányosan nyerhet az utas ellátást és lakást. Főjövödelmük ezeknek is az idegenekből van, azért meg is becsülik őket, mint olyanokat, akik pénzt visznek és hagynak ott. A tavak vize a fürdésre alkalmas és így nem csak a szép vidék élvezése és a jó levegő csalogatja ide az idegeneket, hanem a kellemes fürdés is a tavak hullámaiban. Lugano Svájc olasz részéhez tartozik és így svájci terület lévén, a német nyelvet már beszélnek majd mindenütt, de különösen a vasuton, ahol általában három nyelv szokott szerepelni: német, olasz és francia.

Nem kevésbé szép látványt nyújt Melide és Bissone hóborította hegyek aljában, továbbá Morcote gyönyörű fehér házsorokkal a tó partján, míg templomának mintha már nem jutott volna hely a községben, külön a hegyoldalon fekszik magasba nyúló tornyával. Hasonló szép fekvésű Lavena és Ponte Tresa, ahol a tó vize úgy összeshűkül, hogy pár lépésnyi szélességük látszik. De talán valamennyinél alpesibb jellegű fekvése van a kis Gandriának, mely majdnem meredeknek mondható hegyoldalon fekszik lépcsőzetesen emelkedve a tó partjától fölfelé, amely fantasztikus fekvése a községnek még jobban kidomborodik, ha hajóval közelítjük meg, különösen mikor hajónk a község alatt kiköt és fejuink felett látjuk a hegyoldalon sűrű tömegben fekvő házakat, melyek mint valami fecskefészkek vannak egymás mellé, egymás fölé és egymás alá ragasztva.

Hazánk legelső és legnagyobb**templomberendezési műintézete.**

Szobrászat, oltárépítész, aranyozás és festészet. Templomok stilszerű új berendezése. Oltárok, szószékek, kereszt-kutak, urkoporsók, szobrok, stációképek, gyónószékek és templompadok készítése.

Régi oltárok renoválása, aranyozása és festése.

Templomfestés a legművészebb kivitelig. Szegény templomoknak kedvezmény és részlettörlesztés. Munkamegtéknítés és megbeszélés végett saját költségen utazom. Készített munkáim művészi és tartós kivitelét elismerő iratok ezreivel bizonyíthatom.

Arjegyék ingyen és bérmentesen.

LEWISCH ROBERT Szombathely.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49.

Wellner Gyularégí jóhírű fogászati műterem.
Rendelkezésre áll az összes fog-
gáztatba vágó műveletekre.**Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.**A szájpaddlás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számptalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Nagy**Karácsonyi olesó eladás**minden cikkben. — Nagy
karácsonyi gyermekjáték
kiállítás. Vételkényszer
nélkül megtekinthető**WINTER divatárúház**

Veszprém. — Telefon 124.

Fióközlet: Balatonalmádiban.

Egyedüli fehérnemű
bizományi lerakat:**Rádi István és Tsa**

cégnel Veszprém, Fő-tér.

Férfi színes ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron.

Árak: 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— korona.

Férfi fehér ingek gallér nélkül

35—46 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.—, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50 korona.

Férfi színes turista ingek

35—47 cm.-ig raktáron.

Árak: 2.50, 3.50, 5.—, 6.— korona.

Férfi fehér apacs ingek

3.—, 5.—, 7.— korona.

Gyermek fehér és színes ingek

2.50, 3.—, 3.50 korona.

Férfi hálóingek

35—47 cm.-ig raktáron.

Férfi alsónadrág

gombos. Árak: 2.50,

3.—, 3.50, 4.— korona.

zsinóros. Árak: 1.50,

2.40, 3.— korona.

rövid, színes.

Árak: 2.—, 3.50 kor.

Nagy választék

Borsalino és Gyukits kalapokban,

valamint a legújabb nyakkendők-, gallér-,
harisnya-, zsebkendők- és keztükben.
Ernyők 1200 napi jótállással, sétabotok-
ban legújabb különlegességek raktáron.

Plébanos és tanító uraknak 8% árengedmény.

Levélbeni rendelések legfontosabban eszközöltet-
nek, meg nem felelő árut készséggel visszaveszünk.**Értesítés.**Tisztelettel felhívom a nagyérd. hölgyek
szíves figyelmét, hogy a legújabb divát-
lapok a háborús idők alatt is pontosan
megjelennek. S így módomban áll sikkes,
elegáns és divatos ruhákat a legmagya-
sabb igényeknek megfelelő izléssel ki-
állítani. Kérem a szükséges ruhadara-
bokat mielőbb megrendelni méltóztat-
sának, hogy kellő időben elkészülhes-
senek. — Megrendelhetők elegánskosztümök, bundák, télikabátok, plüs-,
bársonyruháak, szőrmekabátok.

Az összes minták raktáron vannak

s minden árban és színben azonnal
megrendelhetők. Hölgyektől hozott sző-
vetekből bármilyen ruhadarabot jutá-
nyosan és elegáns kivitelben elkészítünk.Néhány elegáns kész télikabát —
erősebb hölgyeknek — eladó.Mielőbbi szíves rendelésüket várja teljes
tiszteléttel**Paál Lajos női szabó**

Veszprémben, a Korona-szállodával szemben.

Karácsonyi vásár megkezdődött!

Értesítem a t. vásárló közönséget, hogy az összes déligyümölcs esemege-különlegességek megérkeztek.

Különösen ajánlom

sütemény nagy raktáramat.

Cakesok és Pischner torták.

Déli gyümölcsök. Papirmandula, füge, datolya,
malaga, mogyoró, narancs,
ananász stb.

Conservek és befőttek.

Prágai sonka és debreceni finom
hentesárúk nagy raktára.

Naponta friss györi virsli és felvágott.

Tea és rum nagy raktár.

Likörök és pezsgők.

Pástétomok és különlegességek.

Csillogó karácsonyfa díszek!Collekeiók: Finom ehető sütemény, cso-
koládé és cukor-keverék. 1 collekeió ára: Tartalma: 1 kor. 2 kor. 3 kor. 5 kor. 10 kor.
55 db. 90 db. 130 db. 250 db. 400 db.
Felszerelt kész karácsonyfa: 2, 6 és 10 kor.**Ujdonság! Tábóri postacsomag Ujdonság!**Tartalma: 1 üveg cognac, 1/2 kg. csokoládé, 1 cs. tea, 1 üveg 12 korona beküldése esetén és pontos
rum, 1 dob. teasütemény, 1/2 kg. debreceni szalonna. cím megjelölésével küldök bárhová.**BAKOS KÁLMÁN** CSEMEGE-, FÜSZER- ÉS
HENTESÁRU-KERESKEDŐ**VESZPRÉM.**

Telefon 55. Sürgőncím: BAKOS kereskedő.